

ผู้เขี้ยวขวา
สัตว์โลกทั้งปวง

พุทธทาสภิกขุ

ผู้เฝ้ายาเสพติดทั่วโลกทั้งปวง

พุทธทาสภิกขุ

การบรรยาย อบรมนิสิตแพทย์ศิริราช

วันที่แสดง ๒๐ มีนาคม ๒๕๑๕

รหัส ๔๑๒๕๑๕๐๓๒๐๐๑๐

ผู้พิมพ์ Din Sor See

ผู้ตรวจทาน ทองฉาน บุญญภัทโร, ธนาธิษณ์ อัครกร, ฝ่ายจดหมายเหตุ

ISBN 978-616-7574-68-4

พิมพ์ครั้งแรก กันยายน ๒๕๖๑ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

พิมพ์ที่ บริษัท พิมพ์ดี จำกัด ๐ ๒๔๐๑ ๙๔๐๑

สมทบการผลิต ๑๐ บาท

ประสงค์รับหนังสือเพื่อใช้ในงานพิธีหรือเผยแพร่ในวาระต่างๆ ติดต่อที่

มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

สวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) ถนนนิคมรถไฟสาย ๒

แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๙๓๖ ๒๔๐๐ ต่อ ๕๑๐๑

โทรสาร : ๐ ๒๙๓๖ ๒๖๘๕

อีเมล : bookclub@bia.or.th

Facebook : [bookclub.bia](https://www.facebook.com/bookclub.bia)

www.bia.or.th

อรรถกถา กับ กรณีหนึ่งข้อ

ที่ใครจะรู้ว่า ต่างกันอย่างไร ลองแยกเล่มหนังสือ
ออกดู จะเห็นว่า มีอยู่สองฉบับ คือ ๑. ๓๑๓ ที่ใช้พิมพ์
กับความรู้ หรืออุทฺตมฉบับที่ มีอยู่เล่มหนึ่ง ชื่อเล่มนี้. ๒. ๓๑๓
ที่หนังสือ ย่อมมาพบถึง การหาความรู้ ด้วยเอาตามตัว
๓๑๓ พร้อมทั้งการหา ๓๑๓ และ ~~เรื่อง~~ ^{งาน} ในกรณี
หนังสือหนึ่ง, อยู่ที่ไหน ๓๑๓.

ส่วน ๓๑๓ อรรถกถา ย่อมไม่แปลเหมือนกัน ความรู้
นั้นให้แปล ที่เดียว, ส่วน ๓๑๓ ^{๓๑๓: ๓๑๓} หรือ ๓๑๓ นั้น ที่ใคร
ความรู้ นั้น มีอีก ๓๐ ดิน เช่นเดียวกับ ๓๑๓ ที่ ใคร
ให้ใคร แปลไปหลายพระที่วัด. ๓๐ ดิน เพราะฉบับ
ต้อง ๓๑๓ ไปหลาย อีกหลายฉบับ! จนกว่าจะถึงฉบับที่วัด.

งาน อรรถกถา มีอีกหลายเล่มเป็นกรณีหนึ่งข้อไป.
๓๐ ฉบับต่าง ๆ ด้วยดี ทั้งสองฝ่าย, จะได้เท่าไร
กันดี, และร่วมข้อกันได้.

สารบัญ

การรู้จักพระพุทธเจ้าจริงจะต้องรู้จักโดย ผ่านทางปัญหาในชีวิตจิตใจของตนเอง.....	๘
โรคทางกาย โรคทางจิต โรคทางวิญญาน.....	๑๑
เวทนาทั้ง ๓ ชนิดล้วนแต่เสียบแทง.....	๑๙
รู้จักสิ่งที่อยู่เหนือเมฆ	๒๓
ดำรงอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมายของธรรมชาติ	๓๓
โลกทั้งปวงอยู่ในร่างกายนี้.....	๓๙
โรคทางกายเนื่องมาจากจิตที่พิรุณ	๔๕
ทุกอย่างเกิดจากผัสสะ มีต้นตออยู่ที่ผัสสะ	๔๘
ยาแก้โรคของพระพุทธเจ้า	๕๕

อาตมามีความเห็นว่ เราควรจะพูดกันในที่นี้ โดย หัวข้อว่า แพทย์ผู้เยียวยาสัตว์โลกทั้งปวง คำพูดนี้เข้าใจ ว่าคงไม่เคยจะมีใครได้ยินกันก็คน เป็นคำพูดที่อยู่ในพระ ไตรปิฎก แต่ไปอยู่ในเถรคาถา มารหรือโจรเขากามพระเถระ องค์หนึ่งว่าทำไมจึงไม่กลัวตาย ทำไมจึงไม่มีทุกข์ร้อน ท่าน เป็นลูกศิษย์ของใคร

ที่นี้พระเถระองค์นั้นก็ตอบว่า สัพพัญญู สัพพะทัตสาวี ชิโน อจาริโย มะมะ มหาการุณิก สัตถา สัพพะโลกะติกิจจะโก แปลว่า พระศาสดาของเราเป็น สัพพัญญู คือรู้สิ่งทั้งปวง, เป็น สัพพะทัตสาวี คือเห็นสิ่งทั้งปวง, ชิโน –เป็นผู้ชนะ, มหาการุณิก

-เป็นผู้มีกรุณาใหญ่หลวง, สัตถา -เป็นพระศาสดา, สัพพะ
โลกะตักกิจะโก -เป็นนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งสัตว์โลกทั้งปวง.

ถ้าอย่างใดก็ขอให้ช่วยจำคำนี้ไว้ สัพพะโลกะตักกิจะ
โก; สัพพะ แปลว่า ทั้งปวง, โลกะ แปลว่า โลก, ตักกิจะโก
แปลว่า นายแพทย์; สัพพะโลกะตักกิจะโก เลยแปลว่า นาย
แพทย์แห่งสัตว์โลกทั้งปวง เป็นคาถาที่พระเถระตอบแก่มาร
หรือโจรคนนั้น นี่เถรคาถา เล่ม ๒๖ หน้า ๓๗๑

นี่คือหัวข้อที่จะบรรยาย **นายแพทย์แห่งสัตว์โลกทั้ง
ปวง** ถ้าเข้าใจข้อนี้แล้วก็เป็นที่เข้าใจในธรรมะหรือพระพุทธ
พระรัตนตรัยเพียงพอ ขอให้ถือคำคำนี้เป็นหลักโดยเฉพาะ
ท่านทั้งหลายที่เป็นนักเรียนแพทย์ เป็นนายแพทย์อยู่แล้ว
ตักกิจะโก -ว่าผู้เชี่ยวชาญรักษาโรคโดยตรง

ถ้า **เวชโช** ไม่แน่ จะเป็นหมอลเล่นกลก็ได้ หมองู หมอ
อะไรต่าง ๆ ก็ได้ คำว่า **เวชโช, เวชชะ** ไม่แน่ว่าจะต้องเป็น
หมอรักษาโรค แต่ถ้าคำว่า **ตักกิจะโก** ละก็เป็นอย่างอื่นไม่ได้
เป็นหมอรักษาโรคเท่านั้น ฉะนั้นจึงไม่เรียกพระพุทธเจ้าว่า
เวชโชอะไรทำนองนั้น แต่เรียกว่า **ตักกิจะโก, สัพพะโลกะตักกิ
จะโก -เป็นนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญรักษาโรคของสัตว์โลกทั้งปวง**
เป็นคำกลอนที่เรียกว่าคาถานั้น คือคำกลอน **สัพพัญญู**

สัพพะทัตตสาวิ ชิโน อัจริโย มะมะ มหาคารุณีโก สัตถา สัพพะ
โลกะติกิจฉะโก เป็นกลอนบทหนึ่งในคำตอบของพระเถระนี้
เอานี้เป็นหัวข้อสำหรับพูด ก็จะพูดสำหรับให้รู้จักนายแพทย์
ผู้เยียวยาสัตว์โลกทั้งปวง

ถ้ายอมรับว่าพระพุทธเจ้าเป็นนายแพทย์ของสัตว์โลก
ทั้งปวง คุณทุกคนที่นั่งอยู่ที่นี้ก็เป็นลูกน้องของพระพุทธเจ้า
เพราะว่าเราก็เรียกตัวว่าแพทย์ แต่พระพุทธเจ้าเป็นนาย
แพทย์ของสัตว์โลกทั้งปวง เออละ เราทำความรู้จักกับนาย
แพทย์ของสัตว์โลกทั้งปวง คือพระพุทธเจ้ากันเสียที

...

สัพพัญญู สัพพะทัตตสาวิ ชิโน อัจริโย มะมะ
มหาคารุณีโก สัตถา สัพพะโลกะติกิจฉะโก
อาจารย์ของข้าพเจ้าเป็นนายแพทย์ผู้เยียวยา
รักษาโรคของสัตว์โลกทั้งปวง

...

การรู้จักพระพุทธเจ้าจริงจะต้องรู้จักโดยผ่านทางปัญหาในชีวิตจิตใจของตัวเอง

...

อยากจะบอกเป็นข้อแรกว่าเราจะรู้จักพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หรือธรรมะอะไรก็ตาม เราจะรู้จักพระพุทธเจ้าโดยทางปัญหาของเราเองนี่ดีกว่า เรามีปัญหาในเราอย่างไร เราต้องใช้ปัญหานั้นแหละเป็นเครื่องทำให้เรารู้จักพระพุทธเจ้า

ถ้าอย่างนี้เราจะรู้จักพระพุทธเจ้าจริง นี่บังคับให้ต้องจำให้เชื่อ ให้อะไรในพระพุทธเจ้าก่อนที่จะรู้เรื่องปัญหานี้ มันเป็นเรื่องงมงาย เหมือนเราจับเด็ก ๆ มาให้ท่องเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าหรือบังคับให้เชื่อนี้ มันเป็นเรื่องที่ออกจะงมงาย และก็ได้เคยงมงายแล้วด้วย

รู้จักพระพุทธเจ้าโดยผ่านไปทางปัญหาของเราก่อน แล้วเมื่อเราสามารถแก้ปัญหานั้นได้ แล้วเราจะรักจะนับถือ จะเลื่อมใสและจะรู้จักพระพุทธเจ้าอย่างถูกต้องขึ้นมาทันที ครั้งพระพุทธกาลเป็นอย่างนี้ นี่คือวิธีการครั้งสมัยพุทธกาลของพระพุทธเจ้า ไม่มีใครถูกบังคับให้รับสรณาคมน์หรืออะไร ทำนองนั้นไม่มี

แต่จะมีคนที่เขามีความทุกข์เดือดร้อน ไฟไหม้อยู่ในอก
ในใจ ด้วยเรื่องอะไรก็ตามใจ หรือแม้แต่เป็นห่วง สงสัย ลังเล
เกี่ยวกับชีวิตในอนาคตอะไรก็ตามก็เรียกว่าปัญหาทั้งนั้น แล้ว
ก็ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ถามปัญหาเหล่านั้น พระพุทธเจ้าท่านก็
ชี้แจงให้เขาเข้าใจและหมดปัญหาเหล่านั้น

นี่เขาจึงจะประกาศตัวนับถือพระพุทธเจ้า ถือเป็น
สรณะจนตลอดชีวิต นับถือพระพุทธเจ้ากันตอนนี้ ตอนหลังที่
ได้แก้ปัญหาของตัวเองได้แล้วเป็นที่พอใจ นี่คือข้อที่พูดว่าเรา
รู้จักพระพุทธเจ้า โดยผ่านทางปัญหาในอกในใจของเราเอง
นั่นแหละ ดีกว่า ดีกว่าที่ว่าอ่านหนังสือเรื่องพระพุทธเจ้า
หรือว่าท่อง พุทธัง สรรณัง คัจฉามิ ทั้งที่ไม่ทราบว่าจะอะไร
และสิ่งเหล่านั้นเราก็เคยได้ทำมาแล้ว

เดี๋ยวนี้เป็นว่าเราจะทำตามวิธีที่ถูกต้องหรือเป็น
ธรรมชาติที่สุด รู้จักพระพุทธเจ้าโดยผ่านทางปัญหาของเรา
เอง จนกว่าเมื่อไหร่เราสามารถจะแก้ปัญหเกี่ยวกับความ
ทุกข์ของเราเองได้หมดแล้ว นั่นนะเราจะรู้จักพระพุทธเจ้า
ถึงที่สุด

คนจะรู้จักพระพุทธเจ้าถึงที่สุดกันก็ต่อเมื่อเป็นพระ
อรหันต์แหละ ที่ยิ่งน้อยกว่านั้นยังต่ำกว่านั้นก็เรียกว่ารู้จัก

พระพุทธเจ้าโดยเอกเทศ ทีนี้เอาเด็ก ๆ มาให้รับสรณาคมน์
ทีนี้มันก็เป็นพิธีรีตองเท่านั้น การรู้จักพระพุทธเจ้าจริงจะ
ต้องรู้จักโดยผ่านทางปัญหาในชีวิตจิตใจของตนเองยิ่งขึ้น
ไปตามลำดับ ตามลำดับ ตามลำดับ เท่าที่เราจะทำได้

นี่ข้อแรก อยากรจะให้เข้าใจในข้อเท็จจริงอย่างนี้กัน
เสียก่อน เพราะฉะนั้นจึงพยายามใช้ปัญหา คือความทุกข์
ความร้อนอะไรที่มีอยู่ ที่เรียกว่าปัญหาก็แล้วกัน ปัญหาอะไร
ก็ได้ที่มันเป็นความทุกข์ร้อน นี่มาสำหรับจะแก้ ก็ตามวิธีที่
พระพุทธเจ้าท่านสอน ซึ่งเราก็อทราบกันอยู่เป็นส่วนมาก

พอปัญหาหลุดไปเท่าไรเราจะรู้จักพระพุทธเจ้ามากขึ้น
เท่านั้น ว่าพระพุทธเจ้าท่านรู้อะไร ท่านมีความพิเศษอย่างไร
น่านับถือสักเท่าไร จะรู้จักกันตอนนี้

การรู้จักพระพุทธเจ้าจริงจะต้องรู้จัก

โดยผ่านทางปัญหาในชีวิตจิตใจของตนเอง

...

เมื่อเราสามารถแก้ปัญหานั้นได้

แล้วเราจะรักจะนับถือจะเลื่อมใสและจะรู้จัก

พระพุทธเจ้าอย่างถูกต้องขึ้นมากทันที

โรคทางกาย โรคทางจิต โรคทางวิญญาณ

...

เอาละ ทีนี้เราจะต้องพูดอย่างที่เราเรียกว่าเป็นกลาง ๆ ทั่วไป คือ ปัญหาของมนุษย์ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านที่เป็นหมอมีหน้าที่รักษาโรค ในทีนี้เราจะถือว่าไอ้สิ่งที่เรียกว่าโรคนี้คือปัญหาแท้จริงของมนุษย์ทั้งหมดในโลก เดียวก็ว่าจะว่าให้ฟัง มั่นนำหัวตรงที่ว่าไอ้คนที่พูด ร เป็น ล, ล เป็น ร พูดไม่ชัด พูดโรคเป็นโลก พูดโลกเป็นโรคนี้ นี่ก็มีอยู่เป็นตัวอย่างว่าคล้าย ๆ กับว่าไอ้โรคกับไอ้โลกนี่คือสิ่งเดียวกัน

คำว่า โลก นี่แปลว่า สิ่งที่ต้องแตกสลาย คำว่า โลก โลกะ แปลว่า สิ่งที่ต้องแตกสลาย ศัพท์นี้แปลว่าแตกสลาย ส่วนคำว่า โรค นั้น ศัพท์นี้แปลว่า เสียบแทง คือแทงให้เจ็บปวด ฉะนั้นไม่ใช่คำเดียวกันนะ อย่าพูดโรคเป็นโลก โลกเป็นโรคอีกต่อไปเลย โรคก็คือโรค โลกก็คือโลก ถ้าโรคก็ต้องเสียบแทง จะโรคในความหมายไหนก็ต้องเป็นเรื่องเสียบแทงทั้งนั้น หรือว่าถ้ามันมีเรื่องเสียบแทงและกลายเป็นโรคทั้งนั้น

นี่ให้ส่งจิตใจไปตามคำพูดนี้ให้ดี ๆ ให้รู้จักคำว่าโรค ถ้าโรคแล้วก็เป็นเสียบแทง ถ้าเสียบแทงแล้วก็ต้องเรียกว่าโรค มี

เรื่องราวอะไรนั่งร้องไห้อยู่ นั่นก็คือเสียบแทง นั่นก็คือโรค แต่ มันเป็นโลกทางวิญญาณทาง *Spiritual* หรือว่าเราหนักอกหนักใจลุ่มใจอะไรอยู่เป็นความไม่สบายใจสักหน่อยหนึ่ง ก็เรียกว่าเสียบแทง

ถ้าเสียบแทงแล้วคือโรค ถ้าโรคแล้วก็ต้องเป็นปัญหา ต้องเป็นปัญหาที่ทนอยู่ไม่ได้ ที่จะต้องแก้ไข นั่นไม่ว่าอะไร ปัญหาการเงิน ปัญหาการเศรษฐกิจ ปัญหาอะไรก็ตามเถอะ มันเป็นเรื่องเสียบแทงจิตใจ ถ้าเป็นเรื่องเสียบแทงจิตใจแล้ว ก็เรียกว่าโรคตามภาษาบาลี

ฉะนั้นโรคจึงมีหลายอย่างไม่ใช่เพียงแต่โรคที่จะไปที่โรงพยาบาลอย่างเดียว ขอให้บัญญัติขึ้นในที่นี้เพื่อความสะดวกที่จะเข้าใจเรื่องโรคว่าอย่างน้อยมีสักสามชนิด **โรคกายก็เสียบแทงที่กาย โรคจิตก็เสียบแทงที่จิต โรควิญญาณก็เสียบแทงที่วิญญาณ**

จะต้องขอโอกาส ใ้คำว่าวิญญาณนี้มันเป็นคำจำเป็น เป็นศัพท์จำเป็นที่ไม่ทราบว่าจะใช้อะไรต้องใช้คำว่าวิญญาณ ในภาษาไทย แล้วเราที่นี้ก็ได้ใช้มามากแล้ว เช่น โรงมหรสพทางวิญญาณ ถ้ามันเป็นระบบทางกายก็เรียกว่าเรื่องทางกาย ถ้าเป็นระบบทางจิตก็เป็นเรื่องทางจิต

แต่ถ้าเป็นเรื่องทางสติปัญญา ความคิดความเห็น นี้

เป็นเรื่องทางวิญญาณ ใจ *Physical system* ควรจะมีขอบเขตแต่เพียงว่าเรื่องทางวัตถุ ทางร่างกาย ที่นี้ใจ *Mental* หรือ *Psychic* นี้มันก็เป็นเรื่องทางจิต ส่วน *Spiritual* นั้นไม่ใช่เรื่องทางจิต ไม่ใช่เรื่องทาง *Psychical* เป็นเรื่องที่เรียกว่า ทาง *Spiritual*

ที่นี้คำว่า *Spiritual* นี้ก็ลำบากที่ว่ามันเล็งถึงผีสาวอะไรก็ได้ แม้กระทั่งถึงเหล่าก็ยังได้ คำว่า *Spiritual* ในภาษาศีลธรรมในภาษาศาสนานี้หมายถึงปัญหาฝ่ายสติปัญญา นั้นให้จำใจหลักที่ว่าโรคกายเสียเบงกาย โรคจิตเสียเบงจิต โรควิญญาณเสียเบงสติปัญญา

ถ้าเราเป็นโรคทางกาย ก็ไปแก้ไขทางร่างกายที่โรงพยาบาลทางกาย ถ้าเป็นโรคทางจิตในระดับธรรมดา ก็ไปทางโรงพยาบาลโรคจิต แต่ถ้าคำว่าจิตนั้นหมายเลยไปกว่านั้น ก็จะต้องไปหาโรงพยาบาลอื่น คือโรงพยาบาลของพระพุทธเจ้าด้วยก็ได้

แต่ถ้าเป็นโรคทาง *Spiritual* แล้วแน่นอนจะต้องไปหาโรงพยาบาลของพระพุทธเจ้าอย่างเดียวเท่านั้น ที่นี้โรคส่วนบุคคลมันก็มีอยู่อย่างนี้ ทางกาย ทางจิต ทางวิญญาณ ถ้ามากไปกว่านี้ก็เป็นโรคของสังคม ในสังคม คือหมู่ชนนี้มันมีโรคส่วนหนึ่งต่างหากที่เรียกว่าโรคทางสังคม นี้เราจะไม่พูดถึง

จะพูดถึงแต่โรคของบุคคลที่ภาษามันทำยุ่ง ไอ้คำว่า
กาย ว่าจิต ว่าวิญญาณ นี่แหละ มันทำยุ่ง นั้นอย่าไปถือเอา
ตามตัวหนังสือ ให้ถือเอาความหมาย แล้วเราทำความเข้าใจ
กันอย่างไรรู้ถือเอาตามนั้นเพราะภาษามันทำยุ่ง ยกตัวอย่าง
เรื่องทางกายกับทางจิต ในภาษาแพทย์นี่มันก็ยุ่งแล้ว ไม่รู้ว่า
Mental หรือ *Psychical* กันแน่

แล้วยังการค้นคว้าสมัยหลังนี้ อาจารย์แพทย์พวกหนึ่ง
ก็บอกว่าไอ้โรคจิตนี่ไม่มี ไอ้โรคจิตที่เคยเรียกกันมาแต่ก่อนว่า
โรคจิตนั้น ที่แท้มันเป็นเรื่องของประสาทหรือของมันสมอง
แก้ไขได้ทางร่างกาย ทางประสาท ซึ่งเป็นเรื่องทางกาย นั้น
ปิดออกไปเสียว่าโรคจิตไม่มี มีแต่โรคกาย ชั้นที่มันส่วนลึก
ส่วนประสาท ส่วนความรู้สึก

ถ้าอย่างนี้โรคจิตก็ไม่มี มันก็ทำยุ่ง แต่เราก็ยังเรียก
โรงพยาบาลชนิดนั้นว่าโรงพยาบาลโรคจิต ต่างไปจากไอ้
โรงพยาบาลทางกายทางธรรมดา นี่ภาษาไทยธรรมดาก็ยังยุ่ง
แล้ว ภาษาชาวบ้านธรรมดานี้ก็ยังยุ่งแล้ว แต่เรายอมรับว่าไอ้
สิ่งนั้นมันไม่ใช่ทางกายล้วน ๆ มันเกี่ยวกับประสาทหรือเนื่อง
มาทางจิต มันอยู่ตรงกลาง

ทีนี้ถ้าว่าสูงขึ้นไปอีกมันก็กลายเป็นเรื่องทางสติปัญญา
คือมีสติปัญญาวิปริต ถูกอะไรกระทำให้มันวิปริตเหมือนกับ

มันเจ็บป่วยทางสติปัญญานี่คือโรคทางวิญญาณ ทีนี้ถ้าเอาภาษาบาลีเป็นหลักที่มีอยู่ในพระไตรปิฎก ในอรรถกถาพูดถึงโรค มี ๒ โรคเท่านั้น คือโรคกายกับโรคจิต โรคจิตคือโรคกิเลส โรคทางวิญญาณอย่างที่อาตมากำลังพูดถึงนี้ไม่มี นั่นนะในภาษาบาลีในพระคัมภีร์จะมีเพียง ๒ โรค คือโรคกายกับโรคจิต

โรคกาย คือ ที่เจ็บป่วยทางธรรมดานี้ เดือดร้อนเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บธรรมดานี้ ถ้าโรคทางจิตก็คือ กิเลส โลภะ โทสะ โมหะ ทำให้เจ็บปวด มี ๒ โรคเท่านั้น แต่ที่นี้มันก็เอามาใช้ไม่ได้ เพราะเดี๋ยวนี้คำว่าโรคจิตนี้เราเอาไว้ที่ปากคลองสาน มันก็ไม่มีไปถึงไอ้โรคกิเลส ถึงต้องเพิ่มไอ้โรคกิเลสเข้ามาอีกโรคหนึ่ง

อาตมาจึงต้องเพิ่มเข้ามาอีกคำหนึ่งว่าโรคทางวิญญาณ โรคทางวิญญาณนั่นแหละ คือโรคที่เรียกว่าโรคทางจิตในพระคัมภีร์ เกี่ยวกับกิเลสทั้งนั้น โรคจิตในพระคัมภีร์เกี่ยวกับกิเลสทั้งนั้น คนไม่เจ็บไข้ได้ป่วยอะไร สบายดี ร่างกายดี อนามัยดี แต่ก็มีปัญหาเรื่องความโลภ ความโกรธ ความหลง เรียกว่าเขาเป็นโรคจิต

ปัญหามันทำ ปัญหามันเกิดขึ้นมาถ้าทางภาษาทำยุ่ง นั้นเรามาบัญญัติภาษากันทีนี้เดี๋ยวนี้โดยเฉพาะว่า โรคกาย

เสียบแทงกาย โรคจิตเสียบแทงจิต โรควิญญาณเสียบแทงสติ ปัญญาให้ชำรุด โรคกายเสียบแทงกาย ไม่ต้องอธิบาย อาตมา ขึ้นอธิบายก็เอามะพร้าวมาขายสวนอยู่ที่นี้ก็ไม่ไหว

นี่โรคจิตมันเสียบแทงจิต ทำให้จิตไม่ปกติสุข ที่นี้โรค วิญญาณ หมายความว่าจิตก็ปกติดีแต่โง่หรือว่ามีอวิชชา ทำให้มีดมัวไปหมด คนก็สบายดีไม่มีโรคอะไร แต่ทางสติ ปัญญาเป็นมัจฉาทิฎฐิ ไร้ความเป็นมัจฉาทิฎฐิ นี่คือโรคทาง *Spiritual* ที่นี้ไร้โรคที่ว่าจิตหรือระบบประสาทที่เนื่องกับกาย ครั้งหนึ่ง เนื่องกับจิตครั้งหนึ่งนี้เรียกว่าโรคทางจิต ในบางครั้ง บางคราวเราประสบการณ์เสียบแทงของโรคทางจิต

ที่นี้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าเป็นนายแพทย์นั้นก็ หมายถึง โรคทางจิตและโรคทางวิญญาณไม่เกี่ยวกับทาง ร่างกาย หมายถึง การเสียบแทงทางจิตหรือทางวิญญาณ แต่ มันยังมีข้อเร้นลับอยู่อีกส่วนหนึ่งว่าแม้แต่โรคทางกายก็จะ ต้องมีมูลมาจากโรคทางจิต

เดี๋ยวก็จะวินิจฉัยกันดู ว่าถ้าไม่มีเรื่องจิตเรื่องความ รู้สึกทางจิต แล้วโรคทางกายมันก็ปรากฏไม่ได้ เพราะว่าเรา รู้สึกในความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทางจิต ก็แปลว่าจิตนี้ เข้าไปเกี่ยวข้งหมด เข้าไปเกี่ยวข้งกับร่างกาย ให้ร่างกาย ทำหน้าที่ร่างกายได้ จิตก็ทำหน้าที่ส่วนจิตเองได้ แล้วก็จิต

เกี่ยวข้องกับเรื่องของสติปัญญา

สติปัญญาไม่ใช่จิต แต่มันแสดงออกทางจิต หรือมันเกี่ยวข้องกับอยู่กับจิต นั่นจิตจึงเป็นประธาน เป็นแกนกลางสำหรับที่จะทำให้อะไรเป็นอะไรขึ้นมาได้ ทั้งทางกาย ทั้งทางจิต ทั้งทางวิญญูณ นีภาษามันทำยุ่งอย่างนี้ ถ้าถือเอาทางพระบาลีเป็นหลัก ก็จะมีเพียง ๒ อย่าง อย่างที่ว่ามาแล้ว โรคทางกายโรคทางเส้นประสาท อย่างนี้เอาไว้โรคทางกายหมด

โรคทางจิต โรคทางวิญญูณนี้เอารวมกันเป็นโรคทางจิต เลยมีเพียง ๒ โรค ถ้าใครชอบจำไว้อย่างนี้ก็ได้อีก แต่ถ้าจะพูดในภาษาไทยธรรมดา ๆ ภาษาคนทั่วไปแล้วจะต้องแยกเป็น ๓ ละ โรคกาย โรคจิต โรควิญญูณ ทั้ง ๓ อย่างนี้มันเนื่องกัน กาย จิต วิญญูณ นี้จะเนื่องกัน

ถ้ามองขึ้นไปไอ้กายนี้มันเป็นรากฐานอันแรก เป็นที่ตั้งของจิต จิตตั้งอยู่บนกายนี้ กายเป็นที่ตั้งของจิต จิตเป็นที่ตั้งของสติปัญญา นี่แหละสติปัญญามันอยู่ยอดเรียกว่าวิญญูณ นี่ถ้ามองมาจากข้างบน ไอ้วิญญูณนั้นแหละสติปัญญามันควบคุมจิต จิตนี้มันควบคุมกายอย่างนี้

ถ้าเราจะมองลงมาทางล่าง สังเกตดูให้ดีเถอะ ถ้ามองจากทางล่างขึ้นไปไอ้กายนี้เป็นรากฐานของจิต จิตเป็นรากฐานของสติปัญญา ถ้ามองจากทางบน สติปัญญาควบคุม

จิต จิตควบคุมกาย ก็เลยมีกาย มีจิต มีปัญญา แล้วระวังให้ดี
ทั้ง ๓ อันนี้เป็นโรคได้ทั้งนั้น จึงพูดว่าโรคกายเสียบแทงกาย
โรคจิตเสียบแทงจิต โรควิญญาณเสียบแทงวิญญาณ

...

พระพุทธเจ้าเป็นนายแพทย์นั้น

หมายถึง โรคทางจิตและโรคทางวิญญาณ

ไม่เกี่ยวกับทางร่างกาย

หมายถึง การเสียบแทงทางจิตหรือทางวิญญาณ

แต่มันยังมีข้อเร้นลับอยู่อีกส่วนหนึ่งว่า

แม้แต่โรคทางกายก็จะต้องมีมูลมาจากโรคทางจิต

...

เวทนาทั้ง ๓ ชนิดล้วนแต่เสียบแทง

...

นี่มาพูดถึงคำว่าเสียบแทงกันบ้าง อย่าถือเอาตามความหมายภาษาไทยธรรมดาว่าต้องแทงด้วยมีด ด้วยอะไรทำนองนั้น เสียบแทง คือมันมีอะไรมาทำให้เจ็บปวด เหมือนกับถูกของแหลมแทง ร่างกายถูกแทงด้วยมีด เป็นต้น แต่จิตมันถูกแทงด้วยความรู้สึกบางชนิด

ความทุกข์นั้นแหละเสียบแทงจิต แม้มักเลสก็เสียบแทงจิต ความโลภ ความโกรธ ความหลง เต็มตัวจะเสียบแทงจิตที่นี้วิญญาณนั้นมีทิฏฐิ ความคิดเห็นผิดหรือถูกเป็นเครื่องเสียบแทงวิญญาณ หรืออวิชาโดยเฉพาะนี้ นี่เราดูให้ชัดเจนไปว่า คนเราอยู่ในโลกเป็นประจำวันนี้มันมีเรื่องสำคัญอยู่ ๓ เรื่องที่เรียกว่าเวทนา

เรารู้สึกสบายใจเป็นสุขนี่เรื่องหนึ่ง เราไม่รู้รู้สึกสบายใจและเป็นทุกข์นี่เรื่องหนึ่ง ถ้าเรารู้สึกไม่รู้อาจจะเรียกว่าสุขหรือทุกข์ คือยังไม่เป็นสุขหรือทุกข์ หรือมันไม่แน่นี้ก็อีกเรื่องหนึ่ง สิ่งที่เรียกว่าเวทนามี ๓ ชนิดอย่างนี้ สุขเวทนา - รู้สึกเป็นสุขสบายใจ, ทุกขเวทนา - รู้สึกเป็นทุกข์ไม่สบายใจ, อทุกขมสุข

เวทนา -ไม่รู้้อย่างไรแน่ มันอยู่ในสภาพที่สงสัย หวัง วิตก กังวล

อันนี้ไม่จัดเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ จัดเป็นอทุกขมสุขแต่ก็เป็นเวทนา ทีนี้ขึ้นชื่อว่าเวทนาแล้วทั้ง ๓ ชนิดนี้จะเสียบแห่งทั้งนั้น ตรงนี้เป็นข้อเท็จจริงที่ทำให้ทุกคนสังเกตให้ดี ๆ จากจิตใจของตน ถ้ามีอะไรมาถูกใจเรา สิ่งที่ถูกใจเรานั้นก็เสียบแห่งใจเรา

เดี๋ยวจะฟังไม่ถูก อะไรไม่ถูกใจเรามาหาเรานั้นก็เสียบแห่งใจเรา อะไรที่ยังไม่แน่ว่าสุขหรือทุกข์มันก็เสียบแห่งใจเรา ไอ้ของรักของชอบใจมาสัมผัสมันเสียบแห่งชนิดที่ไม่รู้สึก เสียบแห่งลึกซึ้ง แล้วก็ทำให้เกิดความทุกข์ชนิดลึกซึ้งเข้าใจยาก นี่พูดง่าย ๆ ว่าไอ้ความรักนี้แหละมันเสียบแห่ง แล้วเข้าใจได้ยากในอาการที่เรียกว่าเสียบแห่ง

ดูได้ง่ายในเมื่อดูที่อาการร้อนรน เมื่อความรักเกิดขึ้นก็ร้อนรนเหมือนเสียบแห่ง เมื่อความไม่รัก คือ ความโกรธ ความเกลียด เกิดขึ้นมันก็เสียบแห่ง ทีนี้ไม่รักและไม่เกลียด แต่ว่ามันเป็นเรื่องสงสัย ลังเล วิตกกังวลมันก็เสียบแห่ง ถ้าไม่เข้าใจข้อเท็จจริงนี้แล้ว จะเข้าใจธรรมะไม่ได้ คือจะเกิดไปแยกกันว่าเวทนาบางชนิดไม่เสียบแห่ง

แต่ข้อเท็จจริงนั้นเวทนาทั้ง ๓ ชนิดล้วนแต่เสียบแห่ง

ของรักจะเสียบแทงอย่างของรัก ของเกลียดจะเสียบแทง
อย่างของเกลียด แล้วของไม่รักไม่เกลียดก็จะเสียบแทงอย่าง
ของที่ไม่รักไม่เกลียด ขึ้นชื่อว่าเวทนาแล้วจะต้องเสียบแทง
แต่มันจะต้องต่างกันมาก ต่างกันมากเกือบตรงกันข้าม

แต่ว่าเป็นการเสียบแทง คือ เผลอลงจิตใจ เพราะฉะนั้น
ราคะก็เสียบแทง โทสะก็เสียบแทง โมหะก็เสียบแทง ราคะ
โลภะนี้เป็นเรื่องรัก เป็นเรื่องได้ เป็นเรื่องบวก มันก็เสียบแทง
ไอ้โทสะหรือโกรธะนี้เป็นเรื่องไม่ได้ เป็นเรื่องโกรธเรื่องขัดใจ
เป็นเรื่องลบ มันก็เสียบแทง

นี่โมหะนั้นไม่อยู่ในรูปบวกหรือลบชัดเจน มันก็ปน ๆ
กันยุ่ง เป็นความวิตกกังวลเป็นความข้องใจด้วยความสงสัย ไอ้
โมหะนี่ก็เสียบแทง เพราะฉะนั้นทั้ง ๓ อย่างนี้เป็นโรค โลภะ
ราคะก็เป็นโรค โทสะ โกรธก็เป็นโรค โมหะก็เป็นโรค ต้อง
รู้จักไอ้โรคนี้ให้ดีเสียก่อน จึงจะรู้จักพระพุทธเจ้าที่เป็นนาย
แพทย์ผู้รักษาโรคของสัตว์โลกทั้งปวงเหมือนที่ได้กล่าวมาแล้ว

เพราะสัตว์โลกทั้งปวงเป็นโรค ๓ ชนิดนี้อยู่ตลอดเวลา
ไม่มากก็น้อย รู้สึกบ้างไม่รู้สึบบ้าง จะไม่เป็นก็เว้นแต่ที่ไม่มี
เวลาที่ไม่ปรากฏ โลภะ โทสะ โมหะ ตามปกติสัตว์นี้สะสม
ความเคยชินที่จะเกิดโลภะ โทสะ โมหะไว้มากมาย จนเป็น
อันว่ามันเกิดเมื่อไรก็ได้

อารมณ์ที่นารักมามันก็รัก อารมณ์ที่นากลียดน่าโกรธ
มามันก็โกรธ มันก็เกลียด อารมณ์ที่ชวนให้ทิ้ง ให้สงสัย ให้
ฉงน ให้ขงใจ นี่มันก็ทิ้งขึ้นมา ไม่ได้อยู่เป็นปกติ นี่คือโรค
ถ้ามันเนื่องกับกายมันก็เสียบแทงกาย ถ้ามันเนื่องกับจิตมัน
ก็เสียบแทงจิต ถ้าเนื่องกับวิญญาณมันก็เสียบแทงวิญญาณ

กระทั่ง ๓ อย่างนี้มันเนื่องกัน ความรู้สึกทางกายล้วน ๆ
มันรู้สึกไม่ได้ มันรู้สึกทางจิต ถ้าจิตไม่รู้สึกเสียบ กายมันก็ไม่รู้สึก
ทางสติปัญญาเหมือนกัน มันอาศัยจิตเป็นที่ตั้งนั้นมันเพียง
แต่ว่ามันไปแสดงออกที่ส่วนไหนมากเท่านั้นเอง

ไอ้เรื่องที่เกิดขึ้นนะมันแสดงออกกันส่วนมากที่
ร่างกาย หรือมีร่างกายเป็นต้นเหตุ หรือว่ามันแสดงออกทาง
จิตโดยตรง มีเรื่องของจิตโดยตรง หรือไปแสดงออกทางสติ
ปัญญา หรือทางที่เรียกว่าทฤษฎี ความคิดความเห็นนั้น นั่น
มันก็เป็นโรคกันที่นั่น

...

เรายังไม่เป็นพระอรหันต์เพียงไร

เราก็ไม่ปลอดจากโรคทางวิญญาณโดยสิ้นเชิง

อยู่เพียงนั้น

...

รู้จักสิ่งที่อยู่เหนือเมฆ

...

นี่เรื่องโรคแท้จริงมันมีอยู่อย่างนี้ แม้ว่าร่างกายเราสบายดีไม่เจ็บไข้ได้ป่วยอะไรแต่จิตก็ถูกเสียบแทงอยู่เรื่อย โลภะ โทสะ โมหะ ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง ไม่โดยตรง ไม่โดยเปิดเผย ก็โดยเร้นลับ แต่ถ้าพูดถึงไอ้โรคทางวิญญาณ ทางสติปัญญาแล้วคล้ายกับว่าเราเป็นอยู่ตลอดเวลา

เรายังไม่เป็นพระอรหันต์เพียงไร เราก็ไม่ปลอดจากโรคทางวิญญาณโดยสิ้นเชิงอยู่เพียงนั้น ก็จะมีมิฉฉาทิฏฐิ เข้าใจอะไรผิด ๆ อยู่ ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่งระดับใดก็ระดับหนึ่ง อยู่ตลอดเวลา จึงเรียกว่าทุกคนเป็นโรคทางวิญญาณอย่างสม่ำเสมอ จนกว่าจะเป็นพระอรหันต์จึงจะหายโรคนี้

ส่วนโรคทางกายทางจิตนั้นก็ยังมีบ้างเว้นบ้าง ตามเรื่อง ที่มันจะเกิดขึ้น ทีนี้ใครจะรักษาโรคเหล่านี้ ถูตามบาลีนี้ ก็ว่าพระพุทธเจ้าเป็น *สัพพะโลกะตักิจฉะโก* –เป็นนายแพทย์ผู้เยียวยาโรคของสัตว์โลกทั้งปวง ทีนี้เราจะดูไอ้สิ่งที่เรียกว่าโรค โรค นี้ให้เข้าใจกันต่อไปอีก เพราะว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุด จะต้องรู้จักโรคนี้กันเสียก่อน มันจึงจะรู้จักหรือนึกถึง

การแก้โรค ธรรมะเป็นเรื่องแก้โรค แต่ถ้าเราไม่รู้จักโรคเรา จะเอาธรรมะไปแก้โรคได้อย่างไร นั่นเราเสียเวลากันสักชนิด หนึ่งเพื่อจะดูว่า ไข้เรื่องโรคนี้มันเกิดขึ้นได้อย่างไร มันมีความ ลึกลับอย่างไร

ทำไมคนเราจึงมีความโลภ ความโกรธได้ คล้าย ๆ กับ ว่าทั้งหมดมันอยู่ที่สิ่งนั้น นี่มันเป็นเรื่องเกี่ยวกับรู้จักตัวเราเองหรือไม่ รู้จักร่างกายจิตใจอะไรทั้งหมดที่เรียกว่ามนุษย์นี้หรือไม่ อาตมาอยากจะรวบรัดเพื่อประหยัดเวลา อยากจะพูดอย่างทำนองอุปมาหรือว่าด้วยคำพูดที่มันไม่ก็คำแต่มัน จะกินความไว้หมด

ว่ามันมีสิ่งอยู่สิ่งหนึ่ง เรียกว่าสิ่งที่อยู่เหนือเมฆ เหนืออะไรหมดเลย ที่เราไม่รู้จักมันได้ จะเรียกว่าพระเจ้าก็ยังไม่ ได้ สิ่งนี้ มันมีสิ่งอยู่สิ่งหนึ่งซึ่งไม่รู้ว่าจะเรียกว่าอะไรดี ซึ่งเป็นต้นเหตุให้สิ่งทั้งหลาย มันได้เป็นเรื่องเป็นราวจนเป็น ปัญหาของมนุษย์ขึ้นมา

สิ่งนี้โดยมากเขาเรียกกันว่าพระเจ้า อยู่เบื้องหลังของ สิ่งทั้งปวงหรือว่าอยู่ในที่ทั่วไป เป็นต้นเหตุของสิ่งทั้งปวง แต่ถ้าพูดอย่างชาวพุทธหรือพุทธบริษัทก็คือกฎเกณฑ์ของ ธรรมชาติแท้ ๆ กฎเกณฑ์ของธรรมชาติทั้งนั้นละ ไม่มีอะไร มากไปกว่าธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ

ถ้าเรียกเป็นบาลีฟังประหลาด ๆ เรียกว่าอิทัปปัจจยตา อิทัปปัจจยตา แปลว่า ความที่เมื่อสิ่งนี้สิ่งนี้เป็นปัจจัย สิ่งนี้สิ่งนี้จะเกิดขึ้น หมายความว่าไม่มีแต่สิ่งที่เป็นเหตุเป็นปัจจัยแก่กันและกัน แล้วมันทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาเรื่อยตลอดเวลา

ทำไมโลกจึงเกิดขึ้น เพราะเราก็ได้ศึกษาเล่าเรียนมา และก็พอจะเชื่อได้ว่าที่แรกโลกนี้ไม่มี โลกนี้ไม่ได้มีที่แรก แล้วทำไมโลกจึงมีขึ้นมา มีก่อนโลกเป็นวัตถุแล้ว ทำไมจึงมีสิ่งมีชีวิตเป็นพืช เป็นสัตว์ เป็นมนุษย์ขึ้นมา เป็นมนุษย์ขึ้นมา แล้วมันยังมีอะไรที่มีความลับอย่างยิ่งอีกอย่างหนึ่ง คือทำให้มนุษย์มีกิเลส มีความโลภ ความโกรธ ความหลง นั่นนะ

ไฉนเหตุแท้จริงนั้นคืออะไร พวกถือ พวกที่ใช้คำว่าพระเจ้า เขาก็ว่าพระเจ้า พุทธบริษัทก็ใช้คำว่าธรรมชาตเร้นลับอันหนึ่งซึ่งเข้าใจได้ยาก เข้าใจไม่ได้นี้จะเรียกว่าอวิชชาก็ได้ ในความหมายที่ว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่รู้ว่ามันคืออะไร นี้เรียกว่าอวิชชา ถ้าเราไม่รู้จักสิ่งนี้อยู่เพียงใดเราไม่อาจจะแก้ปัญหานั้นก็พยายามรู้จักสิ่งนี้ อย่างน้อยก็รู้จักในแง่ที่มันเกี่ยวข้องกับเราอย่างจำเป็น

สิ่งที่อยู่เหนือเมฆ เหนือไอความรู้สึกอะไรนี้ มีอยู่จริง นี่มันได้ทำให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ขึ้นในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือ ไอสิ่งที่สวยงาม ที่ดึงดูดช่วยวน ดึงดูดจนเราทนอยู่ไม่ได้ แล้ว

ก็เป็นสิ่งที่เราเข้าใจไม่ได้ ไร้สิ่งสวยงามในโลกก็มีทุกอย่าง มีมากอย่าง

แล้วแต่ละอย่างดึงดูดจิตใจ ยั่วชวนจิตใจ เราทนไม่ได้ ต้องไปเป็นทาส เป็นบ่าวเป็นทาสเป็นข้าของมัน แล้วมันดึงดูดเราแรงจนเราเข้าใจไม่ได้ว่าเป็นการดึงดูดหรือยั่วชวน ฉะนั้นเราจึงตกหลุมของมัน คือมีความโลภเกิดขึ้น ความโกรธเกิดขึ้น ความหลงเกิดขึ้น นี่สิ่งนี้จะเรียกว่าอะไร

จะสืบสาวกันนักก็จะไม่รู้จักจบจักสิ้น จะเอาแต่เพียงว่า มันมีอยู่สิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นต้นเหตุเป็นต้นตอ ที่ทำให้อะไรต่าง ๆ เกิดขึ้นในโลกอย่างที่เป็นปัญหา นี่ขออภัยยกตัวอย่างมาสักอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่างเท่าที่เวลามันมี ที่มันทำให้เราเป็นลูกจ้างของมันอย่างสิ้นเนื้อประดาตัว

ก็คือของที่เราชอบ เรารักอะไรเราชอบอะไร เราจะ เป็นลูกจ้างเป็นบ่าวเป็นทาสของสิ่งนั้น อย่างที่เรียกว่าสิ้นเนื้อประดาตัว แต่ว่าธรรมชาติอันเร้นลับนี้ไม่ได้พูดตรง ๆ อย่างนี้ เขาแฝงอะไรไว้มากซับซ้อนมาก เช่น แฝงการสืบพันธุ์ไว้กับ กามารมณ์ นี่เป็นตัวอย่างที่เราเห็นได้ง่ายและมีแก่ทุกคน

กามารมณ์กับการสืบพันธุ์ไม่ใช่สิ่งเดียวกัน แต่เอาการสืบพันธุ์ซ่อนแฝงไว้เบื้องหลังกามารมณ์ สิ่งนี้เรียกว่า กามารมณ์ คือสิ่งสวยงามเอร็ดอร่อยทางตา ทางหู ทางจมูก

ทางลื่น ทางกาย อันนี้เรียกว่ากามารมณ ไอ้การสืบทพันธุ์นั้น
เพียงแต่จะทำให้พืชพันธุ์ออกมาเพิ่มขึ้น ๆ อย่าให้สูญพันธุ์
เท่านั้นเองไม่ใช่สิ่งเดียวกัน

แต่ไอ้สิ่งลึกลับ เหนือเมฆอะไรไม่รู้สิ่งนี้มันฉลาด จน
เอาไอ้สิ่งที่คนไม่ค่อยจะชอบหรือไม่ชอบนั้นไปแฝงซ่อนไว้
กับสิ่งที่คนชอบ รัก หลงใหล ทุกคนชอบกามารมณในระดับ
ไหนชั้นไหน ชั้นไหนก็ตาม เป็นทาสของกามารมณ อันนี้การ
สืบทพันธุ์ซ่อนไว้ได้นั้น

ไอ้คนมันก็เป็นลูกจ้างเพื่อจะทำการสืบทพันธุ์โดยรับค่า
จ้าง คือกามารมณ สำหรับมนุษย์ยิ่งเป็นมาก สัตว์เดรัจฉานก็
เป็นอย่างนั้นแต่เป็นน้อยกว่า ความรู้สึกทางกามารมณทำให้
มืดหน้ามัวตาไม่รู้อะไรเป็นอะไร ต้องการแต่จะทำได้เดียว
และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกามารมณในระหว่างเพศ คือเพศตรง
ข้ามแล้วผลสุดท้ายของกิจกรรมระหว่างเพศก็คือการสืบทพันธุ์

อย่างที่ *Sigmund Freud* ว่านั้นก็ถูกแล้ว ว่าทุกอย่าง
มีมูลรากอันลึกซึ้งจากกามารมณ ถ้าเป็นเรื่องของโลกไม่ใช่
เรื่องของนิพพานแล้วเป็นอย่างนั้นจริง ๆ คือทำอะไรเพื่อ
กามารมณทั้งนั้น ทั้งที่ไม่รู้สึกตัวหรือรู้สึกตัว ที่เรียนเล่าเรียน
กันมาก ๆ นี่ก็เพื่ออาชีพ เพื่อเงิน แล้วเงินนั้นก็เพื่อความสุ
ทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไปกว่าจะ จนตลอดชีวิต มันมี

เท่านั้นเอง

มีบ้านมีเรือนมันก็เพื่อความสุขอันนี้ มีบุตร มีภรรยา
สามี ก็เพื่อความรูสึกอันนี้ ถ้ามีภรรยาสามีเพียงแต่การ
สืบพันธุ์ล้วน ๆ แล้ว เข้าใจว่าคงไม่มีใครสมคร คงไม่มีใคร
กระทำ นั่นก็ลองชื้อตรงต่อตัวเองกันบ้าง คิดกันลงไปตรง ๆ
บ้างว่าไอ้การแต่งงานนั้น ถ้าเพื่อการมีลูกมีเต้าล้วน ๆ แล้ว
คงไม่มีใครกระทำ

มันมีส่วนที่โง่เป็นลูกจ้างของสิ่งลึกลับนี่คือกามารมณ
บวกอยู่ด้วย คนจึงอุตส่าห์ทน บางทีก็ทนเลือดตาไหลเพื่อ
ให้ได้สิ่งนี้ ทำทุกอย่างเพื่อให้ได้สิ่งนี้ นี่ใครเป็นผู้วางแผนการ
หลอกลวงมนุษย์มากถึงอย่างนี้ นี่ตอบยาก สภาพอันลึกลับ
อันเร้นลับนี้เขาเรียกกันว่าพระเจ้า แต่เราจะเรียกว่าธรรมชาติ

ธรรมชาติอันลึกลับเร้นลับชนิดหนึ่ง หรืออวิชาของ
มนุษย์นั่นเอง มันได้ใส่อะไรไว้ในสัญชาตญาณของสิ่งที่มีชีวิต
ไอ้ความรู้สึกที่รู้สึกได้เองของสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายนี้เราเรียกว่า
สัญชาตญาณจะเป็นระดับต่ำ เช่น ต้นไม้ หญ้าบอน ก็ได้ มัน
นี้สัญชาตญาณ คือมีสิ่งที่มันรู้สึกได้เอง รู้สึกต้องการอาหาร
รู้สึกต้องการสืบพันธุ์ นี่แม้แต่หญ้าบอนก็ต้องการสืบพันธุ์
ตามแบบของไอ้พืช ไปเรียนไอ้ *Biology* แขนงนี้ อธิบายไว้
ชัดเจนมาก

สิ่งที่มีชีวิตประเภทพืชก็ต้องการสืบพันธุ์ อย่างเร็วที่สุด มันก็สืบพันธุ์ด้วยการแบ่งเซลล์ นี่ก็ยังคงเรียกว่าการสืบพันธุ์ แต่ว่าขนาดต้นไม้แบบนี้แล้วไม่ใช่เรื่องแบ่งเซลล์แล้วมันมีฝ่ายตัวผู้และฝ่ายตัวเมียและดินร่นที่จะให้เกิดการพบกัน แล้วก็ เป็นลูกเป็นเต้าออกมา

นี่สัตว์เดรัจฉานยิ่งเห็นได้ชัด มนุษย์ก็ยิ่งเห็นได้ชัดว่า มันมีสัญชาตญาณที่ต้องการสืบพันธุ์ แล้วยังมีสัญชาตญาณ อย่างอื่นอีกมาก แต่ว่าสัญชาตญาณแม่บของทั้งหมดนี้ ก็คือสัญชาตญาณของการที่ไม่ยอมตาย อยากจะอยู่ไม่ยอมตาย นั่นจึงดินร่นทุกอย่างเพื่อจะให้ได้อยู่

ที่นี้ธรรมชาติอันเร้นลับ พระเจ้าอะไรก็ไม่รู้ว่าจะเรียกว่าอะไร เขาได้ใส่ความรู้สึกเหล่านี้ไว้ในสัญชาตญาณ นั่นเรา จึงทำอะไรเป็นไปตามอำนาจของสัญชาตญาณเป็นพื้นฐาน นี่เราจะกินอาหาร หรือเราจะต่อสู้ หรือเราจะมีชีวิตอยู่ แล้ว กระทั่งจะสืบพันธุ์ จะมีตัวกูของกูอยู่

แล้วที่ประสงค้อย่างยิ่งก็คือความเอร็ดอร่อยที่เรียกว่า ความสุขทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ที่โดยเนื้อแท้ คือ กามารมณ์ ธรรมชาติใส่สัญชาตญาณแห่งการเป็นทาสของ กามารมณ์ไว้ในสัญชาตญาณนั้น เพราะฉะนั้นสัตว์ทั้งหลาย พอเกิดมาก็เริ่มเป็นทาสของกามารมณ์ตั้งแต่เล็ก ๆ ขึ้นมา

จนกระทั่งถึงวัยเต็มที่ของความเป็นหญิงเป็นชาย หรือเป็น
ตัวผู้หรือเป็นตัวเมีย

นี่มันจึงมีความรู้สึกในทางนี้ได้ง่าย แสบที่จะง่ายเพราะ
อยู่ในสัณฐานตัญญวมั่นเสร็จแล้ว เพียงแค่สัณฐานตัญญอนี้เป็น
พื้นฐานพอแล้ว ทีนี้มันทำซ้ำคือมันเติมลงไป ๆ เรื่อย เติมลง
ไปอีก เติมลงไปให้แก่สัณฐานตัญญอนั้นอีก เช่น โตขึ้นมาพอ
รู้จักความรักมันก็มีความรัก ทุกคราวที่มีความรักมันจะเติม
ไอ้สัณฐานตัญญอแห่งความรักนี้เพิ่มขึ้น ๆ

ความโกรธก็เหมือนกัน ความเกลียดก็เหมือนกัน ความ
กลัวก็เหมือนกัน มันจะเติมใหม่ให้มากขึ้นทุก ๆ คราวที่เรา
ได้มีความรู้สึกอย่างนั้น ไอ้ของเติมใหม่นี้สะสมไว้ในสันดาน
เรื่อย เพิ่มพูนให้แก่สัณฐานตัญญอเรื่อย สำเร็จรูป ประจำอยู่
ในสันดาน เรียกภาษาวัด ๆ ว่า ๆ นี้เขาเรียกว่าอนุสัย อาสวะ
สังโยชน์ ; สังโยชน์ หรืออาสวะหรืออนุสัยนี้ คือ สิ่งที่สะสม
หมักหมมไว้อย่างนี้มากเหลือประมาณ

เพราะฉะนั้นเราจึงพร้อมที่จะรัก ในเมื่อไอ้ของน่ารัก
มันเข้ามา เราก็พร้อมที่จะเกลียดในของที่เราารู้สึกว่าน่าเกลียด
มันเข้ามา เราจึงรู้สึกทิ้งเฉย ๆ ในเมื่อไอ้สิ่งที่มันน่าทิ้งเข้ามานี้
คือ โลภะ โทสะ โมหะ หรือว่า ราคะ โทสะ โมหะ ให้ผลเป็น
เรื่องความรู้สึกที่เสียบ่างอย่างที่ว่า โลภะเสียบ่างอย่าง

โลภะ โทสะเสียบแทงอย่างโทสะ โมหะเสียบแทงอย่างโมหะ
นี่สัญญาตญาณแท้ ๆ เกิดเป็นโรคขึ้นมาได้อย่างขนาดหนัก
เช่นนี้

นี่เราคิดดูเถอะ มันไม่รู้ว่าจะอะไร แต่เราเป็นทาสของมัน
อยู่ตลอดเวลา เราแก้ไขไม่ได้เพราะเราไม่รู้จักรว่า มันเป็นอะไร
เราน่าจะปล่อยไปตามความรู้สึกตามสามัญสำนึก น่ารักก็รัก
น่าโกรธก็โกรธ น่ากลัวก็กลัว มันมีแต่เสียอย่างนี้ นี่คือการ
โรคถึงที่สุดแล้ว

มันเป็นปัญหาที่ไม่แสดงต้นตอ เราไม่รู้จักรักต้นตอ เพราะ
นั่นเราจึงเป็นคนโง่ ขอภัยพูดคำหยาบ ๆ ว่าเราเป็นคนโง่ พูด
ว่าเป็นคนโง่บางที่ยังไม่สม ต้องพูดว่าโง่อย่างดักดาน เราจึง
เป็นคนโง่อย่างดักดาน เพราะเราไม่รู้ว่าจะเราเกิดมาทำไม คิดดูสิ

เมื่อเราไม่รู้ว่าจะเราเกิดมาทำไมแล้วจะไม่ให้เรียกว่า เรา
โง่อย่างดักดานแล้วจะให้เรียกว่าอะไร เรารู้หรือยังว่าเราเกิด
มาทำไม หรือว่าไอ้ที่ดีที่สุดที่มนุษย์ควรจะได้ นั่นคืออะไร นี่
เราก็ก็นั่งไม่รู้ไม่รู้จักต้องโง่ดักดาน ที่จริงมันเป็นการสมควรแล้วที่
เราจะโง่อย่างดักดาน

เพราะสิ่งนี้มันลึกลับเหลือประมาณ มันลึกลับเหลือที่
จะพูดได้ว่ามันตั้งต้นที่ไหนและคืออะไร นี่เราจึงใช้คำว่ามัน
มีสิ่ง ๆ หนึ่งซึ่งอยู่เหนือเมฆ หมายความว่าอยู่เบื้องหลังเมฆ

เราไม่รู้ว่าจะอะไร จะเรียกว่าพระเจ้าก็ได้ พระเจ้าก็อยู่เหนือ
เมฆ หรือเรียกว่า ผี ปีศาจ อวิชชาอะไรก็ได้ มันอยู่หลังเมฆ
มันอยู่เบื้องหลังเมฆ

ไอ้เมฆหมอกนี้ คือ สิ่งที่ยังอยู่ข้างหน้า ไอ้สิ่งที่อยู่
หลังเมฆนั่นแหละตัวการแหละ ที่ทำให้เราต้องรักไอ้สิ่งที่
น่ารัก ต้องเกลียดสิ่งที่น่าเกลียด ต้องกลัวสิ่งที่น่ากลัว ต้องทิ้ง
หรือสนใจสิ่งที่น่าทิ้งน่าสนใจอย่างนี้ไปหมด ทีนี้ไปแตะที่ไหน
เข้าเป็นเสียบแทงทั้งนั้น ไอ้รักก็เสียบแทงอย่างรัก ไอ้เกลียด
ก็เสียบแทงอย่างเกลียด ไอ้กลัวก็เสียบแทงอย่างกลัว ไอ้วิตก
กังวลก็เสียบแทงอย่างวิตกกังวล แม้แต่สนใจอยากจะรู้อะไร
สักนิดมันก็เสียบแทงแล้ว ความสงสัยมันก็เสียบแทง

นี่ก็คือลักษณะของโรคหรือว่าข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิ่งที่
เรียกว่าโรคแต่เราไม่รู้จักสมมติฐานชัดเจนถึงที่สุด แต่เราก็
รู้สมมติฐานเพียงพอที่เราจะแก้ไขได้ เพราะเราไม่จำเป็นจะ
ต้องรู้อะไรหมดถึงที่สุดหรอก มันรู้ไม่ได้

ดำรงอยู่อย่างถูกต้อง ตามกฎหมายของธรรมชาติ

...

เราจึงต้องรู้เฉพาะปัญหาเฉพาะหน้าที่มันจำเป็นที่จะต้องรู้และต้องแก้ไขกันเดี๋ยวนี้นั้นแหละ ข้อนี้ต้องนึกถึงเรื่องทางวัตถุเป็นตัวอย่าง ในโลกนี้เจริญด้วยวัตถุ วิชาทางวัตถุเอาวัตถุมาใช้อย่างประหลาดมหัศจรรย์เหมือนกับว่าเป็นของทิพย์ แต่มนุษยนักวิทยาศาสตร์ตัวยอดเยี่ยมมันก็ไม่รู้ถึงที่สุดว่าอะไรเป็นอะไร

เดี๋ยวนี้มันก็ไม่รู้แม้แต่ว่าไฟฟ้านี้คืออะไร ที่โดยแท้จริงคืออะไร มันก็ไม่รู้ แต่มันรู้วิธีที่จะทำให้ปรากฏการณ์อันนี้แสดงออกมาบางอย่างบางส่วนแล้วมาใช้ทำอะไรได้ เป็นแสงสว่างได้ เป็นพลังงานได้ เป็นอะไรก็ได้ แต่ตัวไฟฟ้าจริง ๆ มันก็ไม่รู้ว่าคืออะไร อยู่ที่ไหน ตั้งต้นอะไรที่ไหนมันก็ไม่รู้

นี่เรื่องวัตถุแท้ ๆ เป็นชิ้นเป็นก้อนแท้ ๆ ก็ยังไม่รู้ แล้วจะไปรู้ไอ้เรื่องทางจิตทางวิญญาณที่มันไม่แสดงตัวตนได้ยังไง แต่สรุปได้ว่าเรายังสามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่มันเกิดขึ้นจากสิ่งที่เราไม่รู้จักโดยหมดจดโดยหมดสิ้นนั้นแหละ

นี่คือพระพุทธเจ้าท่านแนะในข้อนี้ ว่าจะต้องสังเกต
อย่างไร จะต้องรู้จักสิ่งที่เรียกว่าจิตว่าใจนี้อย่างไร โดยตั้งต้น
เข้าไป ตั้งต้นเข้าไปหาไอ้สิ่งที่ลึกลับนั้น อย่าไปตั้งต้นมาจากสิ่ง
ที่ลึกลับ มันไม่รู้หรือว่ามันตั้งต้นไม่ได้ เพราะไม่รู้มันอยู่ที่ไหน
ไอ้สิ่งที่ลึกลับนั้น

เราตั้งต้นจากสิ่งที่ปรากฏแก่เรา รู้รู้สึกอยู่แก่เราเข้าไป
หาสิ่งที่ลึกลับนั้น แล้วก็เท่าที่มันจำเป็นอย่าให้มากกว่าที่
จำเป็น ถ้ามากเกินไปจำเป็นแล้วเดี๋ยวจะถูกเรียกว่าบ้าอีก
แล้ว เมื่อตะก็โง่ดักดาน ทีนี้จะบ้าเหลือประมาณ ปัญหาเฉพาะ
หน้าเดี๋ยวนี้ คือ ความทุกข์ ทุกข์ที่ประจำวันนี่คือความทุกข์
เพราะความทุกข์มาจากอะไรแล้วสิ่งนั้นมาจากอะไร ๒ - ๓
ขั้นเท่านั้นแหละก็พอที่จะป้องกันความทุกข์ได้

ความทุกข์เกิดมาจากความอยาก น่ารักก็อยากไปอย่าง
น่าเกลียดก็อยากไปอย่าง ไม่รู้ว่าอะไรก็อยากไปอีกอย่าง
หนึ่ง คือ สงสัย นี่ก็ เอ้า นี่เองเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ นี่
พระพุทธเจ้าท่านมีวิธีสอนให้พิจารณาดูจนเห็นว่ามันไม่ต้อง
รักก็ได้ มันไม่ต้องเกลียดก็ได้ ไม่ต้องโกรธก็ได้ ช่างหัวมันสิ

เรารู้จักทำจิตใจ อย่านำไปรัก อย่านำไปเกลียด อย่านำ
ให้ไปกลัว อย่านำไปอะไรก็พอแล้ว นี่คำสอนเรื่องอริยสัจ
ก็เกิดขึ้น หรือที่ละเอียดกว่านั้นก็คือคำสอนเรื่องปฏิจจ-

สมมุติว่าท้อแท้ป้จจยตาก็เกิดขึ้น เพราะไอ้จุดจบอยู่ที่เพียง
ว่า มันมีสิ่งที่ทำให้เราเกิดความรู้สึกผิด ๆ นี่ขึ้นมาทางตา
ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกายนี้

ถ้าพูดอย่างทีมองเห็นอยู่ ก็เมื่อตาเห็นรูป หรือหูได้ยิน
เสียงก็ตาม คุ้ไหนก็ได้ แล้วมันก็จะเกิดความรู้สึกขึ้นที่นั่น ที่
เรียกว่าวิญญาณ แล้วการกระทบกันนี้เรียกว่าผัสสะ ผัสสะ
ก็เกิดเวทนา ที่รักบ้างไม่รักบ้าง หรือว่าไม่รู้ว่าจะรักดีหรือไม่
รักดีบ้างนี่

แล้วเกิดความอยาก คือตัณหาขึ้นไปตามสมควรแก่สิ่ง
นั้น ที่น่ารักหรือไม่น่ารัก นี่ตัวกู่มันก็เกิดยึดมั่นถือมั่นในสิ่งนั้น
มันก็เป็นทุกข์ มันมีอยู่เท่านี้ ที่นี้มีวิชาสักหน่อยเท่านั้นแหละ
ว่าพอตาเห็นรูป หูได้ยินเสียง นี่ระวังให้ตี ๆ อย่าไปง้ออย่าไป
ผลอให้มันไปเกิดรักหรือไปเกิดเกลียดเข้ามีเท่านั้นเอง

ให้ถือว่าพอไปรักเข้ามันก็เสียบแทงเอา พอไปโกรธไป
เกลียดเข้ามันก็เสียบแทงเอา พอไปสงสัยไปยึดถือไปกังวล
เข้ามันก็เสียบแทงเอา เราก็เป็นคนรู้ รู้จักเจ็บปวดแล้วก็รู้จัก
เกลียดความเจ็บปวดไม่อยากจะเจ็บปวด นี่จึงจะมีความคิด
ในทางที่จะไม่ปล่อยไปอย่างนั้น

พระพุทธท่านเจ้าจึงไม่ได้พูดไปให้มากไปว่ามันมาจาก
ไหนในที่สุด ที่ว่าวิชานี้มันตั้งต้นที่ไหน รู้ไม่ได้ สิ่งทีเรียก

อวิชชามันจะตั้งต้นที่ไหนเมื่อไรอย่างไรอย่าไปรู้มันเลย มันเสียเวลาเปล่า ๆ รู้แต่ว่ามันจะเกิดที่นี้เดี๋ยวนี้อย่างไรนี้ เมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง เป็นต้น นี่มันจะปรากฏออกมาได้อย่างไร ทำให้มันปรากฏได้ก็แล้วกัน แล้วทำตัวเองนี้ให้เก่ง คือหมายความว่าไอ้ร่างกายนี้ทั้งจิตใจและสติปัญญานี้อบรมเข้าอบรมเข้า ด้วยวิธีที่เรียกว่าภาวนานี้ เขาเรียกกันอย่างที่คนชาวบ้านฟังไม่รู้ว่าเป็นสมถภาวนา วิปัสสนาภาวนานี้ หลายคนก็คงฟังไม่รู้ว่าจะอะไร

แต่นั้นนะ คือ วิธีอบรม ให้มันดีขึ้น ๆ เก่งขึ้น ๆ คำว่าภาวนานั้นแปลว่า ทำให้เจริญขึ้น ตรงเป็นคำเดียวกันกับคำว่า *Develop, Develop* นี่ทำให้ดีขึ้น ให้เจริญออกมาไอ้ที่มันควรเจริญได้เท่าไรทำให้มันเจริญออกมาให้หมดอย่างนี้ เขาเรียกว่า *Develop* คำนี้ตรงกับคำว่าภาวนา

ฉะนั้นกายและใจของเรามันจะ *Develop* ได้กันเท่าไร ก็หาวิธี *Develop* มัน ให้มันสูงสุด นี่ถ้าว่าทำถูกวิธีจริงมันก็ตามแบบของพระพุทธเจ้า มัน *Develop* ขึ้นมาถึงขนาดที่เรียกว่าไอ้ใจนี้จะไม่โง่อีกต่อไป จะไม่ไปหลงรักหลงเกลียด หลงกลัวหลงอะไรอีกต่อไปนี้

ด้วยวิธีที่เขาเรียกกันว่า สมถภาวนา วิปัสสนาภาวนา หรือแล้วแต่จะเรียกว่าอะไร ล้วนแต่เป็นการทำให้จิตใจของ

มนุษย์นี้เจริญขึ้นสูงขึ้นจนถึงขีดสูงสุดที่มันจะเจริญได้ แล้วมันจะสูงไปกว่าพระอรหันต์ไม่ได้ คือ ผู้ที่มีจิตใจโลภไม่ได้ โกรธไม่ได้ หลงไม่ได้ เป็นทุกข์ไม่ได้อีกต่อไปนั่นมันสูงสุดเพียงเท่านั้น

นี่เรามันคล้าย ๆ กับว่าเขาจับเอาผ้าผูกตาจับมาปล่อยในที่ที่เราไม่รู้ทิศเหนือทิศใต้มันก็ยากอยู่ตรงนี้แหละ เราก็ต้องช่วยตัวเองตั้งต้นสังเกตดูทิศไหนเป็นอย่างไรอะไรเป็นอย่างไร ค่อย ๆ สังเกตไปไม่นานนักเราก็พอจะรู้ว่าไอ้ความทุกข์นี่คืออะไร

แล้วเกิดมาจากต้นหาอย่างไร ถ้าว่าควบคุมหรือดับต้นหาเสียได้มันก็ควบคุมความทุกข์ได้ เพราะฉะนั้นเราจะอยู่อย่างไรจึงจะควบคุมได้ ก็อยู่ให้ถูกกับเรื่องของธรรมชาติ นั่นสิ ไอ้อยู่ถูกตามเรื่องของตามธรรมชาตินี้พระพุทธเจ้าท่านเรียกว่า สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปิ สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสติ สัมมาสมาธิ แปลว่า ความถูกต้อง ๘ ประการ ; ๘ ประการ คือ มีความคิดเห็นถูกต้อง มีความปรารถนาถูกต้อง มีการพูดจาถูกต้อง มีการทำการงานถูกต้อง มีการเลี้ยงชีวิตถูกต้อง มีความพยายามพากเพียรถูกต้อง มีการดำรงสติถูกต้อง มีการตั้งสมาธิถูกต้อง รวมเป็น ๘ ถูกต้อง ตามกฎเกณฑ์ที่ธรรมชาติ

ต้องการนี้

พออยู่อย่างถูกต้องอย่างนี้แล้วมันถูกต้องตามกฎหมายของ
ธรรมชาติ ชนิดที่ว่าไอ้ความโลภ ความโกรธ ความหลงนี้มัน
เกิดไม่ได้ พอผิดพลาดชนิดเดียวมันเกิดทันที พอกลับไปถูกต้อง
อีกมันก็หายไปอีก นั่นการต่อสู้มันก็มีอยู่เท่านี้ เราไอ้มนุษย์
นี้จะต่อสู้กับกิเลสอยู่เรื่อยไป เผลอไม่ได้ เผลอเป็นไม่ถูกต้อง
พอไม่เผลอมันก็ถูกต้อง

นี่ความถูกต้องที่หนึ่งมันก็เพิ่มความเคยชินของความ
ถูกต้อง นี่เขาเรียกว่าเป็นการแก้กัน เราทำผิดที่หนึ่ง มันเป็น
กิเลสอนุสัยเพิ่มขึ้นที่หนึ่ง พอเราทำถูกต้องที่หนึ่งมันก็เพิ่ม
ไอ้เรื่องสิ่งที่จะทำลายกิเลสอาสวะอนุสัยที่หนึ่ง เรียกว่าเพิ่ม
บารมีขึ้นมาที่หนึ่ง

มันแล้วแต่จะเพิ่มเป็นฝ่ายไหนถ้าเราเผลอมันเพิ่มฝ่าย
เกิดโลภ โกรธ หลง ถ้าเราไม่เผลอ มันเพิ่มฝ่ายที่จะไม่เกิด
ความโลภ ความโกรธ ความหลง นี่เราอยู่ให้ถูกต้อง เป็นอยู่
ให้ถูกต้อง จนมันเป็นความเคยชินในการถูกต้องแทน แทน
ไอ้ความเคยชินในความผิดพลาด ความโง่ ความหลงมันจะ
เบาบางไปโดยเหตุนี้

โลกทั้งปวงอยู่ในร่างกายนี้

...

อย่างพระพุทธเจ้าท่านตรัสนั้นดูจะง่ายเกินไป ฟังแล้วมันดูจะง่ายเกินไป ท่านว่าเป็นอยู่อย่างถูกต้อง โลกไม่ว่างจากพระอรหันต์ ฟังแล้วมันง่ายเกินไป แต่ที่ปฏิบัติมันก็ไม่ง่าย เป็นอยู่ให้ถูกต้องรู้ดีว่าถูกต้องคืออย่างนั้น ๆ แล้วมันทำให้ถูกต้องไม่ได้ มันบังคับตัวเองไม่ได้ มันเปลอเก่งอะไร อย่างนี้มันถูกต้องไม่ได้ ปัญหาจึงเหลือไม่มากนักที่ว่าจะไม่เปลอแล้วก็รักษาความถูกต้องไว้ให้ได้

ตลอดเวลาที่มีความถูกต้อง ความเคยชินของกิเลสก็จะลดลง ลดลง ลดลง จนวันหนึ่งมันหมดไป นี้เขาเรียกว่าไอ้สิ่งลึกลับนั้นมันทำอะไรเราไม่ได้ จะเรียกพระเจ้า หรืออวิชา หรือธรรมชาติ สังขาร อะไรก็ตามแต่ มันทำอะไรเราไม่ได้ เพราะเรามันทำวิวัฒนาการ ทำพัฒนา ทำภาวนาให้สูงมาได้ถึงขนาดนี้

นี่คือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับมนุษยที่มีชีวิตอยู่ในโลก นี้พระพุทธเจ้าเป็นผู้รู้ความลับอันนี้ก่อนคนอื่น แล้วก็บอกให้ทุกคนรู้ไปทำตามจึงได้นามว่าเป็นนายแพทย์ผู้เยียวยารักษาโรคของสัตว์โลกทั้งปวง คำว่าสัตว์โลกทั้งปวง ที่ไม่เคยบวช

เคยเรียนก็เข้าใจยากนะ

คำว่าโลกทั้งปวงนี้ไม่ใช่ของเข้าใจง่าย เอ้า จะพูดให้คำเดียวว่าไอ้โลกทั้งปวงทั้งหมดทุกชนิดของโลกนั้นอยู่ในร่างกายที่ยาววาหนี่งนี้เดี๋ยวก็กังไม่ถูกแล้ว นี่ภาษาธรรมะ ภาษาพระพุทธเจ้ามันเป็นอย่างนี้ ไอ้โลกทั้งปวงอยู่ในร่างกายนี้ที่ยาวไม่เกินวานี้

โรคทั้งปวงก็ตาม โลกทั้งปวงก็ตาม อยู่ในร่างกายที่ยาวไม่เกินวานี้ ไอ้โลกทั้งปวงนี้ถ้าพูดอย่างภาษาคนทั่วไปไม่ใช่ ภาษาพระพุทธเจ้านะ จะพูดว่าโลกมนุษย์อยู่ที่นี้ ที่เรานั่ง ๆ อยู่นี้ แต่โลกนรกอยู่ใต้ดินนูน ใต้เวจี ใต้ไหนก็ไมรู้ ยาวลึกเท่าไรก็ไมรู้ แล้วโลกสวรรค์ก็ไปข้างบน เหนือเมฆเหนืออะไร ขึ้นไปนูน แล้วโลกพรหมยิ่งไปไกลกว่านั้น เขาพูดกันไปอย่างนั้น

ไอ้อย่างนั้นเขาก็พูดกันไปได้ มันก็เป็นเรื่องหนึ่งแต่ไม่อยู่ในวิสัยที่เราจะจัดการให้หมดปัญหาได้ มันไกลเกินเอื้อม พระพุทธเจ้าท่านหมายถึงว่าไอ้โลกนี้มันอยู่ในร่างกายนี้ ถ้าเรามีความคิดอย่างมนุษย์ เราเป็นมนุษย์ ถ้ามีความคิดอย่างสัตว์เดรัจฉาน เราก็เป็นเดรัจฉาน เรามีความคิดอย่างเปรต เราก็เป็นเปรต เราที่นั่ง ๆ อยู่นี้ เกิดมีความคิดอย่างสัตว์นรก ก็เป็นสัตว์นรก

เมื่อเรามีความคิดอย่างไรเราก็เป็นอย่างนั้น แล้ว
นั้นแหละโลก โลกนั้นมันก็อยู่ที่นั่น เมื่อเรามีความคิดอย่าง
สัตว์เดรัจฉานเราก็กลายเป็นสัตว์เดรัจฉานแล้วโลกนี้ก็กลายเป็น
เป็นโลกของสัตว์เดรัจฉาน แล้วโลกสัตว์เดรัจฉานนี้ก็มีโรค
อย่างสัตว์เดรัจฉานเสียบแทบใจเรา คือ ความโง่ ถ้าเรามีความ
ทิว มีความทะเยอทะยานสร้างวิมานในอากาศมากเกินไปเรา
ก็เป็นเปรต โลกในเวลานั้นมันเป็นโรคของเปรตสำหรับเรา
ไอ้เปรตกับโลก เปรตกับโรค มันก็อยู่ที่ตรงนั้นแหละ เรานั่ง
ที่ไหนมันก็อยู่ที่ตรงนั้น

นี่ถ้าเราร้อนใจไม่เข้าเรื่องไม่มีเหตุผลนี้ ร้อนอย่างกิเลส
เผาผลาญนี้มันก็เป็นโลกนรก มันเป็นโลกของนรก และก็เป็น
โรคอย่างโรคนรกแล้วก็เสียบแทบใจอย่างโรคนรก นี่ธรรมดาเอา
ว่าเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์นี้มันไม่โง่มากเกินไปไม่ทิวมากเกินไป
ไป ไม่ร้อนรนมากเกินไป แต่ก็ไม่มีความสุขมากเกินไป มัน
คล้าย ๆ กับว่าเฉลี่ยกัน ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำได้ผลมาสมควร
กับหยาดเหงื่อที่เสียไปอย่างนี้เรียกว่าโลกมนุษย์ เพราะนั้นไอ้
โดยมากเราก็อยู่กันอย่างโนโลกมนุษย์หรือเป็นมนุษย์ ถ้าบาง
คราวโชคดีไม่ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำ ได้กามารมณ์ตามต้องการ
อย่างนี้ก็เรียกว่าเป็นโลกเทวดา กามาวจร

นี่ถ้าทำจิตใจดีกว่านั้นไม่ต้องเกี่ยวข้องกับกามารมณ์

เป็นสุขอยู่ได้ เพราะรูปธรรมบริสุทธิ์หรือเพราะอรูปธรรม ก็ตาม นี่ก็เรียกว่าเป็นพรหมโลก มีจิตใจอย่างนั้นนั่งอยู่ที่ไหน ตรงนั้นก็เป็นพรหมโลกที่นั่น นั่นทุกโลกมันอยู่ที่จิตใจของคนนั้น คนนั้นนั่งอยู่ที่ไหนทั้งหมดนั้นก็เป็นโลกชนิดนั้นของคนนั้น

อย่างนี้มันอยู่ในวิสัยที่เราเห็นได้เป็น*สังขาร* เป็น *อภิวินิโยก* ไม่ต้องรอ เราเห็นได้ เรา รู้จักได้ เราจัดการได้ เรา แก้ไขได้ แต่ถ้าเอาไว้ไกลเกินไปและไปถึงกันแต่ตายแล้ว มัน เป็นปัญหาที่มองไม่เห็นว่าจะไปจัดการอย่างไรไหว มันนาน นึก มันต้องรอนานนัก กว่า จะจัดการลงไปได้ หรือกว่าจะ ได้ รับผล นั่นถือเอาอย่างที่ว่าได้รับผลที่นี้เดี๋ยวนี้ดีกว่า

ถ้าได้รับผลที่นี้เดี๋ยวนี้แล้วไม่ต้องสงสัย เมื่อไรมันก็ได้ นี่ พุดไปอย่างสมมติเถอะว่า ถ้าดีที่นี้ แล้วตายไปแล้วมันก็ดี นั่น จัดการที่นี้ให้มันดีเสียเถอะให้มันถูกเสียเถอะ เพราะว่าเดี๋ยว นี้โลกทั้งหลายมันก็อยู่ที่นี่ แล้วแต่จิตใจของเรา

นี่พระพุทเจ้าท่านจะแก้ไขโรคได้ทุกโรค ความทุกข์ อย่างสัตว์นรก ท่านก็ช่วยแก้ไขให้ได้ ความทุกข์อย่างสัตว์ เดรัจฉาน ท่านก็ช่วยแก้ไขให้ได้ อย่างเปรตก็ช่วยแก้ไขให้ได้ อย่างมนุษย์ก็ช่วยแก้ไขให้ได้ อย่างเทวดาก็ช่วยแก้ไขให้ได้ แม้แต่อย่างพรหม ความทุกข์อย่างพรหม ท่านก็ช่วยแก้ไข ได้

มันต่างกันลิบลับเลย ไอ้ความทุกข์อย่างพรหมนั้น คือ ความหลงใหลในความสุขว่าตัวกูของกูดีเดนนั่น พรหมไม่มีอะไรมากกว่าตัวกูของกูจัดกว่าสัตว์ประเภทไหนหมด เหมือนสัตว์ที่เกลียดสีกายทิฏฐิ เป็นสัตว์ที่มีสีกายทิฏฐิมากที่สุดมากกว่ามนุษย์เสียอีก นั่นจึงกลัวตายมากกว่าสัตว์ไหน ๆ อีก

เพราะมันมีสีกายทิฏฐิมาก เพราะมันมีความสุขมาก มันไม่อยากจะตาย นี่เป็นกฎเกณฑ์ง่าย ๆ ว่าถ้าใครมีความสุขมาก คนนั้นไม่อยากจะตาย ถ้าไม่ค่อยมีความสุขก็ดูเหมือนอยากจะตายก็ได้ ถ้าทุกข์มากเกินไปอยากตายกันเร็ว ๆ ด้วยซ้ำ ๆ ไป ไอ้ความที่ได้อย่างใจเป็นเหตุให้ไม่อยากจะตาย ที่นี้พวกพรหมมันได้มากกว่าเพื่อน ในโลกพรหมนั้นก็ถือเป็นโลกที่เขามีตัวกูของกูจัด

แล้วก็ไม่อยากจะตาย พุดถึงกาย การละเสียซึ่งสีกายทิฏฐิอย่างนี้พวกพรหมสะดุ้งก่อนผู้อื่น ในบาลีเขียนไว้อย่างนี้ แต่ว่าใจความทั้งหมดนั้นมันมีอยู่ว่า ทุกโลกมันเป็นโรคนี้ พุดล เป็น ร ได้ก็ยิ่งดีตอนนี้ โรคเป็นโลก โลกเป็นโรค ทุกโลกมันมีโรค นับตั้งแต่นรก เเดรัจฉาน เปเรต มนุษย์ เทวดา พรหม จะมีโรคทุกโลก คือ มันมีกิเลสกันทุกชนิดสัตว์

พรหมถึงขนาดเนวสัญญานาสัญญาตนะ พอสิ้นอำนาจนั้น แล้วมันกลับมาเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน นี่เป็น

คำพูดในบาลีพุทธภาษิต แม้แต่เนวสัณญานาสัณญายตนะ กลับเป็นสัตว์เดรัจฉานตั้งต้นใหม่อีกได้ก็คือ มิกิเลส ตัวกูของกูนี้อยู่เท่ากันหมดแหละ

ทุก ๆ โลกมันมีตัวกูของกูเท่ากันหมด แต่ว่ามันรูปร่างมันต่างกัน เพราะฉะนั้นมันจึงเป็นโรคเท่าเหมือนกันหมด แต่ว่าโรคนี้มีลักษณะต่างกันตามที่จะเป็นอย่างไร นี่พระพุทธเจ้าท่านแก้ไขให้ได้ทุกโรคและทุกโลก ทุกโรคในทุกโลก เพราะนั่นท่านจึงชื่อว่า *สัพพะโลกะติกิจฉะโก* โรคคือความเสียแบง ในทุกโลกมีความโลภ ความโกรธ ความหลง แบบใดแบบหนึ่ง นั่นมีการเสียแบงอยู่ที่นั่น

นี่พระพุทธเจ้าท่านเป็นนายแพทย์รักษาโรคทั้งปวงแห่งโลกทั้งปวงในลักษณะอย่างนี้ นี่ก็ลองเปรียบเทียบไ้ความ เป็นแพทย์ของพวกเรานี่ดูสิ เทียบดูความเป็นแพทย์ของพระพุทธเจ้าว่ามันมากน้อยกว่ากันเท่าไร ความเป็นแพทย์ของพระพุทธเจ้ากับความ เป็นแพทย์ของเรามันมากน้อยกว่ากันเท่าไร

ดูมันจะไม่ได้ชักหยิบมือหนึ่งมั้ง เพราะนั่นเราเป็นลูกจ๊อกของพระพุทธ เจ้าเราเป็นลูกน้องของท่าน ทำงานอย่างเดียวกันคือเป็นแพทย์ แต่พระพุทธเจ้าท่านเป็นแพทย์ที่จะรักษาโรคทุกโรคและของทุกโลก

โรคทางกายเนื่องมาจากจิตที่พิรุณ

...

ทีนี้ก็จะต้องดูต่อไปว่า ที่พูดมาแล้วตั้งยืดยาวนี้ มันเป็นเรื่องทางจิตทั้งนั้น จะคุณล้าย ๆ กับว่าเป็นเรื่องโรคทางจิตไปเสียหมด แล้วมันก็ต้องพูดอย่างนั้นมันไม่มีทางพูดอย่างอื่นหรอก เพราะโรคทางกายมันรู้ได้ทางจิต โรคทางกายเกิดขึ้นมันเจ็บป่วยที่จิต เพราะนั่นก็เป็นโรคที่เนื่องอยู่กับจิตนะ แต่ว่ามันยังมีความลับอะไรอีกอย่างหนึ่งว่า

ไอ้โรคทางกายนี้มันขึ้นอยู่กับจิต หรือว่าโรคอะไรก็ตามใจ มันขึ้นอยู่กับจิต มันใน ๒ ความหมาย ทว่าไม่มีจิตก็ไม่รู้สึกต่อโรคนี้อย่างหนึ่ง เพราะนั่นไอ้โรคมันรู้สึกขึ้นมาเพราะมีจิต เพราะนั่นจึงต้องเป็นโรคที่เนื่องกับจิต แต่ว่าที่ควรจะเห็นมากไปกว่านั้นอีกนั่นก็คือว่า ถ้าคนเรามีจิตดีนะมันจะแทบจะไม่มีโรคทางกาย นี่ทุกคนคงไม่เชื่อ แต่เอาตมายังมองทุกวันแล้วก็ยังเชื่อ

ถ้ามีจิตถูกต้องแล้วก็โรคทางกายยากที่จะเกิด ให้มีสภาพจิตที่ถูกต้องโรคทางกายยากที่จะเกิด ไอ้โรคที่มันเนื่องกับระบบประสาทหรือจิตอยู่มาก ๆ นั้นเห็นชัดเจน เรามีสภาพจิตไม่ดีนี้ เราในไม่กี่เดือนนี่เราจะเป็นโรคกระเพาะพิรุณชำระ

นี่ เราจะเป็นโรคความดันสูง เป็นโรคนอนไม่หลับ ได้โอกาส
หนึ่งก็เป็นโรคอัมพาต อย่างนี้เป็นต้น

เหล่านี้เป็นโรคทางกายทั้งนั้น แต่มูลรากแท้จริงมาจาก
โรคทางจิต คือมีจิตผิดปกติปกติ หยุด หยุดไม่ได้ หยุดพัก
ไม่ได้ มีความทรมาณในทางจิตโดยไม่รู้สึกรู้ตัวอยู่ เราจึงเป็นโรค
ชนิดโรคทางกายนี้เสียตั้ง ๕๐ เปอรเซ็นต์แล้ว โรคความดัน
สูง โรคกระเพาะไม่เป็นไปตามธรรมชาติ กระทั่งโรคประสาท
กระทั่งโรควิกลจริต

ที่นี้ไอ้โรคที่เรียกว่า Accident แท้ ๆ อุบัติเหตุแท้ ๆ
เช่นว่าทำมีดบาดมือ ทำป็นล้นใส่ตัวเองอย่างนี้ มันก็มาจาก
จิตที่ไม่ปกติ หรือว่าเราไปเดินให้รถยนต์ทับอย่างนี้ก็เพราะ
ความโง่งของเรา โดยวิธีไหนก็ตามนี้ มันมีมูลมาจากการที่จิต
มันไม่ถูกต้อง

เราเดินหกล้มนี้มันก็เพราะว่าสภาพจิตมันไม่ถูกต้อง
เราจึงหกล้ม หรือเรากินอยู่ไม่ถูกเรื่องก็เพราะว่าสภาพจิต
ของมันไม่ฉลาดไม่ถูกต้อง เต็ยว่ามันก็จะหมดเข้าไปอีกตั้ง
๕๐ เปอรเซ็นต์อีกนะ ทั้ง ๑๐๐ เปอรเซ็นต์มันจะต้องตั้งต้น
ที่ความผิดพลาดของสิ่งที่เรียกว่าจิต

โรคทางกายล้วน ๆ ยากที่จะเกิดได้โดยไม่มีส่วนทาง
จิต เพราะว่าเมื่อสภาพทางจิตมันผิดปกติ ไอ้สภาพโลหิต การ

ไหลเวียนของโลหิตก็ผิดปกติเดี๋ยวมันก็เป็นโรคนั้นโรคนี้เพราะว่าโลหิตมันผิดปกติ แม้แต่เป็นเรื่องแผลผุพองก็ยังได้ ดูให้ดีว่าข้อที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่าทุกอย่างมันเนื่องมาจากจิตนี้มันมีความจริงอยู่มากทีเดียว

นี่พระพุทธเจ้าเป็นแพทย์ทางจิตท่านพูดอย่างนี้อย่าเพิ่งหาว่าท่านเอาเปรียบ ควรจะมองดูว่าท่านพูดโดยความจริงหรือโดยข้อเท็จจริง ว่าทุกอย่างมันเป็นไปตามอำนาจของจิต สังขารทั้งปวง ธรรมทั้งปวงเป็นไปตามอำนาจของสิ่งเดียวคือจิต บางอย่างเห็นง่ายมาก แต่บางอย่างมันลึกลับเหลือเกินมองไม่ค่อยเห็น แล้วคนก็ไม่ค่อยจะเชื่อ

นี่ก็ไปมีความคิดเป็นโรคทางวิญญูณขึ้นมา คือไม่เชื่อคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ไปคิดเอาเองว่า โอ้ย มันไม่ใช่จิตมันเป็นวัตถุ แก๊ซที่วัตถุให้ถูกต้อง ก็เลยมุ่งมันแต่จะแก๊ซแต่ทางวัตถุให้สบายถูกต้องนี้ไอ้ *Materialism* มันก็เกิดขึ้นมาสูงสุดเป็นไอ้ลัทธิ ไอ้ *Dialectics Materialism* มีเหตุผลที่จะแสดงทุกอย่างทุกทางว่า ทุกอย่างเป็นเรื่องวัตถุล้วน ๆ เป็นเรื่องกายล้วน ๆ ไม่เกี่ยวกับจิต ก็ได้เป็นคอมมิวนิสต์ทางวิญญูณ แม้ว่าทางเนื้อทางตัวไม่เป็นคอมมิวนิสต์ แต่เป็นคอมมิวนิสต์เต็มทีในทางวิญญูณ เพราะมองเห็นแต่ว่าอะไร ๆ มันเนื่องอยู่ที่วัตถุหรือร่างกาย

นี่ท่านจึงพูดอย่างนี้ ปัญหาเรื่องทุกข์เรื่องไอ้กิเลสเนี่ยมันตั้งต้นที่ผัสสะมันเกิดจากผัสสะ ถ้าไม่เกิดโรคขึ้นมาโดยตรงเห็นได้ง่ายก็มี โดยอ้อม ๆ เห็นยากก็มี อย่างที่ว่าเมื่อตะกี้เนี่ย แล้วอีกทีหนึ่งก็ทำให้รู้สึกในสภาวะที่เป็นโรค

แม้ว่าเราจะเป็นโรคอะไรแต่ถ้ามันไม่มีอะไร ทำให้เราได้รู้สึกในสภาวะที่เป็นโรคนั้นก็เท่ากับว่าไม่มีโรค เดียวนี้สิ่งที่เรียกว่าผัสสะนี่เป็นสิ่งที่ทำให้รู้สึกในสภาวะที่เป็นโรค พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่าทุกอย่างมันขึ้นอยู่กับผัสสะ ให้เอาผัสสะเป็นจุดตั้งต้นสำหรับการศึกษา การแก้ไข การควบคุม การทำให้ดีให้ถูกต้อง แล้วโรคทางกายก็จะหมดไป โรคทางจิตก็จะหมดไป โรคทางวิญญูณก็จะหมดไป

อยากจะพูดว่าพวกเราที่อายุยังไม่ถึง ๓๐ ปีนี้อย่าดูถูกคำพูดของคน ๘๐ ปีอย่างพระพุทธเจ้า จะหาว่าคนอายุ ๘๐ ปีพูดโง่ ๆ เวลา ๆ อย่าคิดอย่างนั้น ในเมื่อเราอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปี พระพุทธเจ้าท่านอายุตั้ง ๘๐ ปี ก็ท่านศึกษาจนทราบดีว่าแต่เรื่องอย่างนี้ ฉะนั้นต้องเชื่อ เชื่อ เชื่อ เชื่อ เชื่อ ถ้อยคำของท่านสำหรับจะไปทดสอบดู

อย่าลืมนะว่าพระพุทธเจ้าท่านสอนเอาไว้เด็ดขาดเลยว่าอย่าเชื่อฉันเพราะสักว่าฉันพูด เพราะสักว่าฉันพูดนั้นอย่าเชื่อ แต่ว่าไม่ใช่ห้ามไม่ให้ฟัง นี่คนเข้าใจผิดมาก เข้าใจผิดต่อ

พระพุทธเจ้า แล้วยังแถมด่าอาตมาด้วย ว่าอาตมาบอกว่า
พระพุทธเจ้าสอนว่าอย่าเชื่อท่าน เรื่องกาลามสูตรนะ

อย่าเชื่อพระพุทธเจ้า อย่าเชื่อว่าเพราะสมณะนี้เป็นครู
ของเรา อย่าเชื่อว่าเพราะมีในพระไตรปิฎกนี้ อาตมาก็พูดตาม
พระพุทธเจ้าพูด เขาด่าอาตมาว่าไม่ให้เชื่อพระพุทธเจ้า เสรีจ
แล้วเอาคำพูดของพระพุทธเจ้ามาพูด นี่มันไขว้กันหมด มันผิด
กันหมด พระพุทธเจ้าท่านว่าอย่าเชื่อแม้แต่ฉันพูด

แต่ท่านมิได้ห้ามว่าอย่าฟัง ก็ฟังสิ แล้วก็ไม่ใช่ แล้วไป
คิดทดสอบดู แยกแยะดู พิจารณาดูโดยทดลองดู เช่นท่าน
พูดว่าความโลภเป็นของเสียบแทง เอ้า จริงไม่จริงก็ลองโลก
ดูสิ คุณลองโลกกันดูสิ แล้วจะรู้ว่ามันเสียบแทงหรือไม่เสียบ
แทง นี่ความโกรธความหลงก็เหมือนกัน นี่เราก็เลยเชื่อตัวเอง
ได้ ไม่ต้องเชื่อพระพุทธเจ้านั้น ท่านต้องการอย่างนี้

ถ้าพอสักว่าท่านพูดแล้วเชื่อ นี่ท่านหาว่าเป็นคนโง่ โง่
งมงายโง่ดักดานอีก เขาก็สักว่าพูดก็เชื่อ ฉะนั้นจะต้องเอาไป
ฟังแล้วไปลองดูไป Test ดูไปสังเกตค้นคว้าดู โดยวิธีต่าง ๆ
แล้วก็จะเชื่อตัวเอง นี่เราเด็ก ๆ อย่าเพิ่งคิดว่าไอ้คำสอนของ
พระพุทธเจ้าไม่จำเป็นสำหรับเราหรอก เพราะเรายังเป็นเด็ก
เรายังอยากจะอยู่ในโลก เรายังไม่อยากไปนิพพาน

เราอยากจะสนุกสนานอย่างนี้ เราไม่ต้องการคำสอน

ของพระพุทธเจ้าเพราะว่าไม่มีประโยชน์อะไรแก่เรา อย่าคิด
อย่างนั้นเป็นอันขาด เพราะว่าคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น
ต้องการจะแก้โรคทุกโรค ยิ่งเป็นหนุ่มเป็นสาวนี่จะมีโรค
โลภะ โทสะ โมหะ มากขึ้นทุกที มันก็ยิ่งต้องการเยียวยา
ตามแบบของพระพุทธเจ้ามากขึ้นทุกที

ฉะนั้นจะต้องศึกษาเรื่องความโลภ ความโกรธ ความ
หลงให้มากขึ้นทุกที นี้อย่าเพิ่งคิดเสียว่ามันไม่เกี่ยวกับเรา
มันอยู่คนละเรื่องคนละมุมโลก ไม่ใช่อย่างนั้น ให้นึกไว้เสมอ
ว่าพระพุทธเจ้าเป็นแพทย์ผู้รักษาโรคของสัตว์โลกทั้งปวงไม่
ยกเว้นใครไม่ยกเว้นชนิดไหน

จะเป็นเด็กหรือเป็นคนหนุ่มสาว คนแก่คนเฒ่า มันอยู่
ในขอบเขตการเยียวยาของพระพุทธเจ้าทั้งนั้น ฉะนั้นอย่าเพิ่ง
ไปดูถูกไอ้คำพูดที่ฟังดูแล้วคล้ายกับว่ามันเป็นคำพูดโง่ ๆ บ้า ๆ
บอ ๆ ของคนแก่หรือของพระพุทธเจ้าก็ตามใจ เช่นพูดว่า
ทุกอย่างไม่ควรยึดมั่นถือมั่น คนเดี๋ยวนี้เขาเห็นว่าเป็นคำพูด
ที่บ้า ๆ บอ ๆ ไม่ยึดมั่นถือมั่นแล้วจะทำอะไรได้

มันเพราะความโง่ของคนนั้น มันทำให้เห็นแต่อย่างนั้น
ส่วนพระพุทธเจ้าท่านมุ่งหมายว่าจะให้เราอยู่และทำอะไร
โดยไม่ต้องเป็นทุกข์ ไว้ให้เรารู้จักไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่เรา
ทำ หรือเรากำลังทำ หรือเราได้รับผลของการทำ หรือเรามี

เรากิน เราใช้ อย่าทำไปโดยความยึดมั่น

พอยึดมั่นเมื่อไรมันเสียแบงทันที ยึดมั่นมากเสียแบงมาก ยึดมั่นน้อยเสียแบงน้อย มันจะนั่งร้องไห้อยู่ก็เพราะอันนี้ มันจะไปฆ่าตัวตายก็เพราะอันนี้ บางทีมันไม่ต้องเป็นอย่างนั้น มันอยู่ได้สบายในโลกนี้ก็เพราะว่ามันไม่ไปยึดมั่น ถือมันจะทำก็ทำ

อย่างเดี๋ยวนี้เรากำลังสบายที่กำลังนั่งอยู่ตรงนี้ เพราะว่าความยึดมั่นถือมันไม่เกิด เรากำลังสบายหรือว่าสบายบอกไม่ถูก เพราะว่าความยึดมั่นถือมันไม่รบกวน ถ้าเกิดเราคิดผิดเดี๋ยวใจนั่งอยู่ตรงนี้นี้มันจะเกิดความหวาด ความระแวง ความกลัว ความวิตกกังวลว่าเป็นทุกข์

พอกลับไปถึงบ้านที่กรุงเทพฯ เต็มไปด้วยความยึดมั่น ถือมัน มันก็มีความทุกข์ มันก็มีความเสียแบง มันไม่เกลี้ยงมันไม่ว่างเหมือนที่นั่งอยู่ที่นี่ เพราะนั่นเอาไอ้ความรู้สึกอย่างนี้กลับไปบ้านบ้าง จะไม่เสียค่ารถเปล่า คือ มันได้อะไรติดไปบ้างนะ ที่มาสวนโมกข์ทีหนึ่ง ให้ได้ตัวอย่างความไม่ยึดมั่นถือมันที่นั่งตรงนี้ชั่วโมงหนึ่งนี่ติดไปบ้าง

พอมันเกิดอะไรยุ่งขึ้นมา ก็นึกถึงนั่งตอนนี มันจะเรียกกลับมาได้ จะมีจิตใจคล้าย ๆ ที่นี้ แล้วต่อสู้อีกได้ นี่ประโยชน์เป็นอย่างนี้ คำว่า สุนฺญตา แปลว่า ว่าง เดี่ยวนี้คน

ไม่อยากฟัง นี่เป็นหัวใจพุทธศาสนาแต่คนเกลียดที่สุด ว่างจากกิเลส ว่างจากความทุกข์ คนกลับไม่ชอบ เขาชอบให้เต็มอึดอยู่ด้วยกิเลส เต็มอึดอยู่ด้วยความทุกข์ก็ตามใจเขาสิ

พระพุทธเจ้าท่านสอนไว้เรื่องความว่างเรียกว่าสุญญตา ความว่าง ทุกอย่างเป็นของว่าง ไม่ควรยึดมั่นถือมั่น พอจิตเห็นว่าทุกอย่างว่าง จิตมันก็ไม่ยึดถืออะไร มันก็เป็นจิตที่ฟรีที่เป็นอิสระหรือเป็นจิตว่าง ว่างจากการยึดถือ ทีนี้คนเขาเข้าใจผิด เขาคิดว่าพอว่างแล้วมันก็ทำอะไรไม่ได้ แล้วมันว่างตามแบบของคนนั้น

ถ้าว่างตามแบบของพระพุทธเจ้าก็คือพิจารณาเห็นโลกว่ามันเป็นของไม่ควรยึดถือ แล้วจิตมันไม่ยึดถือ จิตมันก็ว่างจากการยึดถือมันมีเท่านั้นเอง นี่พอจิตว่างจากการยึดถือมันเป็นจิตฟรีอิสระ หรือเต็มแท้ของมัน มันจึงว่างไว มันจึงฉลาด มันจึงไม่เกิดกิเลส เพราะมันไม่ยึดมั่นถือมั่น นั้นพูดถึงสบาย มันก็สบายแล้ว พอพูดถึงฉลาดมันก็ฉลาดสิ เพราะมันเป็นอิสระ กำลังเป็นอิสระ

นี่เรียกว่าเป็นวิธีที่ลึกลับที่พระพุทธเจ้าท่านค้นพบยารักษาโรคขนานเลิศที่สุดคือสุญญตา เดียวนี้เขาพบยาที่เลิศที่สุดในโลกชื่ออะไรอาตมาก็ไม่ทราบ ยาเนื้อหนัง แต่ว่าไ้อยาของโรคนี้เดี๋ยวก็เปลี่ยนอีกแล้ว ครั้งหนึ่งยาเพนนิซิลินเคย

ขึ้นสุดยอดเลย เดียวนี้ไปอยู่ใต้ถุนแล้วมัน มันก็จะพบอะไร
ใหม่เรื่อย

แต่ว่ายาของพระพุทธเจ้านี้ไม่มีทางเปลี่ยนแปลง
หรือก ใ้สูญญตานั้นนะมันเป็นของธรรมชาติก่อน
พระพุทธเจ้า มันแก้โรคความยึดมั่นถือมั่น ความโลภ ความ
โกรธ ความหลงได้มาแต่เดิมอย่างไร เดียวนี้มันก็แก้ได้อย่าง
นั้น มันมีอยู่แต่ว่าคนจะกินหรือไม่กิน

...

โลภะ ราคะก็เป็นโรค

โทสะ โภคะก็เป็นโรค

โมหะก็เป็นโรค

ต้องรู้จักไข้โรคนี้ให้ดีเสียก่อน

จึงจะรู้จักพระพุทธเจ้าที่เป็นนายแพทย์

ผู้รักษาโรคของสัตว์โลกทั้งปวง

...

ยาแก้โรคของพระพุทธเจ้า

...

นี่ยกตัวอย่างว่า ยาของพระพุทธเจ้าขนานเอก ขนานเลิศก็คือสัญญาตา บางทีก็เรียกว่าอนัตตา อนัตตาก็แปลว่าไม่ใช่ตน ให้มีความรู้สึกว่ามีอะไรตัวกูไม่ใช่ของกู นี่เรียกว่าอนัตตา หรือถ้าว่างจากตัวกูของกูก็เรียกว่าสัญญาตา ที่ว่าจะต้องการรายละเอียดบ้างก็เรียกเสียใหม่ว่าอิทัปปัจจยตา

อิทัปปัจจยตานี้ คำนี้วิเศษที่สุด แต่ไม่ค่อยมีใครพูดใครรู้จัก อาตมากำลังพยายามให้พวกเราในเมืองไทยรู้จักคำนี้นั้นจะโฆษณาคำนี้ไปเรื่อยไป อิทัปปัจจยตา แปลว่า ความที่เมื่อสิ่งนี้สิ่งนี้เป็นปัจจัย สิ่งนี้สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น นี่คือกฎวิทยาศาสตร์เหนือกว่ากฎวิทยาศาสตร์ทั้งหลาย ฟิสิกส์ เคมี อะไรก็ตามจะไม่พ้นไปจากกฎนี้

กระทั่งไอ้ *Relativity* กฎนามธรรมนั้นก็ไม่มีพ้นไปจากไอ้อิทัปปัจจยตา เมื่อมีสิ่งนี้สิ่งนี้เป็นปัจจัย สิ่งนี้สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น เมื่อไม่มีสิ่งนี้สิ่งนี้เป็นปัจจัย สิ่งนี้ก็จะดับลง ที่นี้มันมีมากนี่ไอ้เหตุปัจจัยมันมีมาก นั่นก็เกิดสิ่งแปลก ๆ ได้ หรือว่าจะดับสิ่งแปลก ๆ ได้ นี่เรียกว่าอิทัปปัจจยตา เป็นคำพูดที่ฉลาดที่สุด

ในโลก อาตมาว่าทุกยุคทุกสมัยคำพูดนี้จะฉลาดที่สุด สมกับ
เป็นคำพูดของพระพุทธเจ้าอยู่ตลอดเวลา

ที่นี้บางที่ท่านคงจะอยากพูดสั้น ๆ บ้าง หรือว่ามัน
จะแสดงความหมายแปลกออกไปบ้าง ท่านเรียกมันว่าตถา
ตา นี่ยิ่งเข้าใจยากใหญ่ ตถาตา แปลว่า เป็นอย่างนั่นเอง
ตถาตาเป็นอย่างนั่นเอง เข้าใจผิดให้โทษคือไม่ทำอะไร คิดว่า
แก้ไขไม่ได้ มันเป็นอย่างนั่นเอง ฉันทไม่แก้ไขอะไร ปล่อยตาม
เรื่อง อย่างนี้มันผิด

คำว่าอย่างนั่นเอง มันคือเป็นไปตามกฎแห่งเหตุแห่ง
ปัจจัย มันเป็นอย่างนั่นเอง โลกนี้เป็นอย่างนี้เอง มันเป็นไป
ตามเหตุตามปัจจัยของมันอย่างนี้เอง เมื่อถึงเวลาที่มันจะดับ
ลง มันก็เป็นอย่างนี้เอง คือตามเหตุตามปัจจัยอย่างนี้เอง ถ้า
เข้าใจถูกต้องก็จะไม่ตกไปทางฝ่ายรัก หรือไม่ตกไปทางฝ่ายเกลียด

มันเฉยอยู่ได้เป็นมัชฌิมาปฏิปทา มันเป็นอย่างนี้เองเรา
จะไปดีใจอะไรได้เงินสักล้านร้อยล้านแสนล้าน มันก็ไม่ดีใจ
เมื่อฉิบหายมันก็ไม่เสียใจ เพราะว่าเห็นสิ่งที่เรียกว่าตถาตา
ไม่ดีใจและไม่เสียใจในเรื่องอะไรหมด แต่มีความฉลาดอย่าง
ยิ่งว่าควรทำอย่างไร

เมื่อสิ่งนี้มันเกิดขึ้นอย่างนี้ เราควรทำอะไร ควรทำ
อย่างไรไม่มีเสียใจ ไม่มีดีใจ ไม่มีได้ ไม่มีเสีย แต่ยังรู้รู้ว่า

ควรทำอะไรก็ทำไปสิ นั่นจึงแก้ปัญหาได้ทุกอย่างโดยความหมายคำว่าอิทัปปัจจยตาหรือตถาตา นี่คือยา ยาชื่อหนึ่งหนึ่ง ๆ ของพระพุทธเจ้าที่จะแก้โรคทั้งปวงได้ โอบย ยังมีชื่อแทนกันได้โยอะเยอะ แล้วแต่ว่าควรจะให้คนไข้คนใดได้ยีนชื่อ ชื่อไหน

บางทีก็ใช้คำว่า ธาตุมัตตกา ธาตุมัตตกาก็อย่า ไม่ใช่สัตว์ไม่ใช่บุคคลตัวตนเราเขา เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติ ใจธาตุตามธรรมชาตินี้ยิ่งไปลึกละ มันมีธาตุชนิดที่ครอบงำหมด ไม่ใช่ธาตุอย่างไอ้เคมีเดี๋ยวนี้ ถ้าพูดว่าธาตุของพระพุทธเจ้า ท่านว่า รูปธาตุ อรูปธาตุ นิโรธธาตุ ธาตุสำหรับสิ่งที่มีรูป ธาตุสำหรับสิ่งที่ไม่มีรูป และก็ธาตุที่จะดับเสียซึ่งสิ่งที่มีรูป และไม่มีรูปนี้

ต้องเสียเวลาอีก ๒ - ๓ ชั่วโมงถึงจะพูดกันรู้เรื่อง แม้ว่าท่านจะพูดว่าธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม ธาตุอากาศ ธาตุวิญญานนี้ก็ยังคงอธิบายกันหลายชั่วโมง คนเข้าใจผิดว่าธาตุดินหมายถึงดินอย่างนี้นี่มันผิดตายเลย ธาตุน้ำหมายถึงน้ำอย่างนี้นี่มันผิดตายเลย พระพุทธเจ้าไม่ได้ โอบย อย่าพูดเดี๋ยวจะเป็นคำตำพระพุทธเจ้า

เมื่อท่านพูดว่าธาตุดินท่านหมายถึงคุณสมบัติที่มันกินเนื้อที่ เพราะในน้ำก็มีดิน เพราะในน้ำก็มีอณูที่มันกิน

เนื้อที่ คุณสมบัติที่กินเนื้อที่ท่านเรียกว่าธาตุดิน คุณสมบัติที่มี Cohesion เปลี่ยนรูปได้เกาะกุมกันอยู่นี้ เรียกว่าธาตุน้ำ ที่นี้คุณสมบัติที่มันร้อนหรือเผาเรียกว่าธาตุไฟ แล้วคุณสมบัติที่มันขยายตัวได้ลักษณะของแก๊สนั้น ท่านเรียกว่าธาตุลมมันจึงลอยได้

อย่าไปชี้ธาตุลมที่ลม ชี้ธาตุน้ำที่น้ำ มันจะโง่เอง แล้วไปหาว่าพระพุทธรเจ้าโง่ คนมันโง่เองแล้วบางทีครูบาอาจารย์มันก็จะสอนกันผิด ๆ อย่างนั้นด้วย เดียวนี้แหละ ชี้ธาตุน้ำที่น้ำ ชี้ธาตุไฟที่ไฟ นี่มันไม่ถูก

ถ้าเราหยิบดินขึ้นมากำหนึ่งนี้ ในนั้นนะ มันมีไอ้อ้อแรกก็คืออุณหภูมิตนดินนี้มีอุณหภูมินี้เป็นธาตุไฟ แล้วในดินนั้นในอุณของดิน มันก็มีการระเหยตัวเป็นธาตุลมเป็นแก๊ส และการกินเนื้อที่ของทุก ๆ เซลล์หรือทุก ๆ อณูนี้เป็นธาตุดิน เพราะมันกินเนื้อที่ แล้วลักษณะของธาตุน้ำที่มันละเอียดดูไม่เห็นมันก็มีอยู่ในดินนั้น อย่างง่าย ๆ บั้นดินมันก็มีน้ำออกมาแต่ไม่ได้หมายถึงน้ำนั้น ก็หมายถึงคุณสมบัติที่มีการก่อตัวเปลี่ยนรูปตามสิ่งที่เข้ามาห่อหุ้ม นี่ธาตุน้ำ

ฉะนั้นในดินมันก็มีทั้งธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม ในน้ำมันก็มีทั้งธาตุดิน ธาตุไฟ ธาตุน้ำ ธาตุลม ตักน้ำมันชั้นหนึ่งอณูส่วนที่กินเนื้อที่นี้เรียกว่าธาตุดิน อุณหภูมิของน้ำ

เรียกธาตุไฟ ความระเหยของน้ำคุณสมบัตินั้นเรียกว่าธาตุ
ลม Cohesion ของน้ำก็เรียกว่าธาตุน้ำ นี่เรียกว่าธาตุอย่างนี้

ที่นี้ถ้าว่างหรือว่าอากาศธาตุคือว่างไม่มีอะไร วิญญาณ
ธาตุก็เป็นนามธรรมเข้าใจยาก ก็จัดเป็นธาตุด้วยเหมือนกัน ๖
ธาตุนี้นี้รวมกันเข้าเป็นคนคนหนึ่งอยู่ในเวลานี้ ให้เห็นแต่เพียง
ว่าสักว่าธาตุ ๖ ธาตุเป็นไปตามธรรมชาติไม่ใช่สัตว์ไม่ใช่บุคคล

คำพูดนี้เรียกว่า *ธาตุมัตตกา* แปลว่า สักแต่ว่าธาตุ ใคร
มองเห็นอันนี้ก็เหมือนกับได้กินยาเข้าไป แล้วจะไม่เกิดความ
โลภ ความโกรธ ความหลง จะเรียกอย่างอื่นก็มีอีกแยะแยะ
ไม่มีเวลาพูดหรอก แต่รวมความแล้วจะแสดงว่าไม่มีตัวตน
สูงสุดประเสริฐที่สุด ยานี้มันไม่มีความหมายแห่งตัวตน

ถ้าเข้าไปดูภาพเขียนในตึกนั้น ก็ให้สังเกตดูหน่อยว่า
ไอ้ภาพที่เขียนรอบ ๆ นี้ ช่างยักษ์ คือช่างกิเลส ต้องฆ่าด้วยอาวุธ
คือหนวดเต่า เขากระต่าย นอกบ อธิบายให้ฟังแล้วหรือยัง
ก็ไม่ทราบ ต้องเอาเขากระต่ายมาทำคันศร หนวดเต่ามาทำ
สายศร เอานอกบมาทำลูกศรแล้วก็ยิงไปที่เมืองยักษ์ แก้ว ๙
ดวงจะร่วงลงมาจากยอดปราสาท ประตูเมืองยักษ์จะเปิดเอง
ยักษ์จะหนีไปหมด เข้าไปยึดครองได้เลย

นี่พูดอย่างการฆ่ายักษ์ ก็คือใช้สุญญตา ความรู้เรื่อง
สุญญตาอย่างที่ว่านี้มันจะทำให้ไม่เกิดกิเลส ไม่เกิดโลก

ไม่เกิดโกรธ ไม่เกิดหลง ยักรักษ์ก็ไม่มี ความทุกข์ก็ไม่มี แต่
เดี๋ยวนี้เราเรียกว่ายา ไม่ได้เรียกว่าอาวุธ สุนทรียตา อนัตตาเป็น
ยา ใช้อยู่แล้ว โรคตัวกูของกูไม่มีทางจะเกิด

เพราะนั่นความคิดว่าตัวกูของกูไม่มีทางจะเกิด ความ
โลภ ความโกรธ ความหลงก็ไม่มีทางจะเกิด มันก็ไม่มีอะไร
เสียบแทง ไม่มีอะไรเสียบแทงก็คือภาวะที่ปราศจากโรค นี้
พระพุทธเจ้าท่านเป็นนายแพทย์ในลักษณะอย่างนี้ นั่นเรา
จะเห็นได้ว่าพระพุทธเจ้าท่านรักษาโรคทุกโรคของทุกโลก

ส่วนเรานี้รักษาเฉพาะโรคฟันบ้าง เฉพาะโรคกระดูก
บ้าง เฉพาะอะไรบ้าง มันคนละอย่างเทียบกับไม่ไหว นี้เรา
จะเห็นว่าพระพุทธเจ้าเป็นสัตพัญญู คงจะเคยได้ยินกัน
ทุกคนแหละ สัตพัญญู สัตพัญญูนี่นะ นี้คุณดูเถอะสัตพัญญู
หรือไม่สัตพัญญู รู้จักโรคและการแก้ไขโรคทุกชนิดทุกปัญหา
เลย แล้วก็สัตพะทัตสาวี –เห็นทุกอย่าง รู้ทุกอย่าง เห็น
ทุกอย่าง ชิโน –เป็นผู้ชนะ คือชนะโรค ชนะโรค ชนะสิ่งที่
เสียบแทง มหาการุณีโก นี่ท่านทนอยู่ไม่ได้ท่านพ้นจากโลก
แล้วท่านก็ช่วยคนอื่นให้พ้นจากโลกด้วย เรียกว่ามีกรุณาอัน
ใหญ่หลวง

แล้วสรุปด้วยคำว่า สัตพะโลกะตักิจฉะโก อาจารย์
ของข้าพเจ้าเป็นแพทย์ผู้รักษาเยียวยารักษาโรคแห่งสัตว์

โลกทั้งปวง พระเถระองค์นี้ชื่ออโธมุตตกะ กล่าวคำนี้อยู่ใน
พระไตรปิฎกอย่างที่บอกชื่อมาแล้ว เพราะนั้นขอให้ทุกคน
รู้จักพระพุทธเจ้าในลักษณะที่เป็นสัพพะโลกะตักิจะกะโก -
เป็นนายแพทย์ผู้เยียวยารักษาโรคของสัตว์โลกทั้งปวง

นั่นถ้าทำอะไร ๆ ก็ขอรับรองว่าให้นึกถึงพระพุทธเจ้า
ก่อน นี่ขอรับรองทุก ๆ คน ลูกเด็กเล็กเด็กแดงว่าจะทำอะไรก็
ให้นึกถึงนายแพทย์แห่งโลกทั้งปวงก่อนจะได้ไม่มีทุกข์ไม่มี
ร้อน จะแก้ปัญหามากอย่างได้ทั้งทางร่างกาย ทั้งทางจิตใจ
ทั้งทางสติปัญญาหรือทางวิญญูณ เพราะนั้นขอให้นึกถึง
พระพุทธเจ้าก่อน ถ้ามันเกิดเรื่องอะไรขึ้นไม่ว่าเรื่องอะไร

ทุก ๆ เรื่องละ จะสอบไล่ก็ขอให้นึกถึงพระพุทธเจ้าก่อน
สอบไล่ตกก็ขอให้นึกถึงพระพุทธเจ้าก่อน สอบไล่ได้ก็ให้นึกถึง
พระพุทธเจ้าก่อน มีอะไรเกิดขึ้นก็ไปนั่งร้อง อย่าเที่ยวไปนั่ง
ร้องให้ นึกถึงพระพุทธเจ้าก่อน อย่าเพิ่งไปโดดน้ำตาย นึกถึง
พระพุทธเจ้าก่อน

ไย่ยากไร้อะไรของพระพุทธเจ้าจะวิ่งมาหา ถ้าว่ายังจำได้
บ้างที่อาตมาพูดให้ฟังนี้ จะได้มารักษาให้หาย นั้นจะมีอะไร
เกิดขึ้นทางกายทางใจทางวิญญูณให้นึกถึงพระพุทธเจ้าก่อน
ปัญหาจะหมดไป แม้แต่ว่าก่อนแต่จะสมัครไปเป็นฮิปปี ก็ขอ
ให้นึกถึงพระพุทธเจ้าก่อน

มันก็ไม่มีปัญหาอะไรเหลือแน่ เวลามันหมดแล้ว นั้น
ขอสรุปความว่าให้ทุกคนช่วยจำที่ว่า สัพพะโลกะตักิจฉะโก
ใครจำได้จำไปบอกเพื่อนที่จำไม่ได้ ไ้คนที่มันขี้ลืมกลับไป
ถึงกรุงเทพฯ ช่วยบอกใหม่ว่า สัพพะโลกะตักิจฉะโก อาจารย์
ของข้าพเจ้าเป็นนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญรักษาโรคของสัตว์โลก
ทั้งปวง เพราะว่าเราก็กำลังเป็นนักเรียนแพทย์บ้าง เป็นแพทย์
บ้าง เป็นอาจารย์แพทย์บ้าง มันเกี่ยวกับแพทย์อย่างนี้ สุดยอด
ของเราอยู่ที่พระพุทธเจ้า

นั่นแหละ เวลาที่หมดแล้ว ก็ยุติอีกที สวัสดิ์ทุกคน.

...

ยาของพระพุทธเจ้าขนานเอก

ขนานเลิศก็คือสุญญตา

...

ใบสมัครสมาชิกธรรมะใกล้มือ

ข้อมูลสมาชิก

ชื่อ ..... นามสกุล .....

โทรศัพท์ ..... อีเมล .....

มีความประสงค์บอกรับเป็นสมาชิกหนังสือธรรมะใกล้มือ

สมัครใหม่   ต่ออายุสมาชิก   สมาชิกอุปถัมภ์ แบบระบุองค์กร

สมาชิกอุปถัมภ์ แบบไม่ระบุองค์กร ตามแต่มูลนิธิฯ จัดสรร

๑ ปี (๑๒ เล่ม) ๑๘๐ บาท   ..... ปี (..... เล่ม) ..... บาท

ต้องการรับหนังสือตั้งแต่ฉบับ เดือน ..... ปี .....

ที่อยู่สำหรับจัดส่ง

ผู้รับ .....

ที่อยู่ .....

.....

..... โทรศัพท์ .....

สมทบการผลิต

ณ สโมสรธรรมทาน จำนวน ..... บาท

โอนเงิน จำนวน ..... บาท

เข้าบัญชี มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

ประเภท ออมทรัพย์ เลขที่ ๑๑๑-๒-๙๖๒๙๕-๘

ธนาคาร ไทยพาณิชย์ สาขา สำนักรัชโยธิน

พร้อมส่งหลักฐานการโอนเงินมาทาง

ไปรษณีย์ : จำหน่ายของถึง สโมสรธรรมทาน (สมัครสมาชิกธรรมะใกล้มือ)

มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ สวรรค์ชিরเบญจทัศ

ถ.นิคมรถไฟสาย ๒ แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรสาร : ๐-๒๙๓๖-๒๖๘๕   อีเมล : bookclub@bia.or.th

กลุ่มข้อความ : www.facebook.com/bookclub.bia

อื่น ๆ (ระบุ) : .....

ทำไมจึงไม่กลัวตาย ทำไมจึงไม่มีทุกข์ร้อน
ท่านเป็นลูกศิษย์ของใคร

...

อาจารย์ของข้าพเจ้าเป็นนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ
รักษาโรคของสัตว์โลกทั้งปวง

ธรรมะใกล้มือ

BA

ISBN 978-616-7574-68-4

